

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ลักษณะของปัญหา	ความถี่	วิธีแก้ไขที่ใช้	ความถี่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
7. ครูมีชั่วโมงสอนวิชาสามัญสอนมาก จึงขาดความสนใจในการทำแผนเพื่อวางแผนการสอนแบบโครงงานอาชีพตามหลักสูตร	1			1. จัดจำนวนชั่วโมงสอนของครูผู้สอน ไม่ควรเกิน 15 คาบต่อสัปดาห์	1
2. ด้านจำนวนกลุ่มนักเรียนที่ต้องให้คำปรึกษาและดูแล ติดตาม					
1. นักเรียนต่อกลุ่มมีจำนวนมากเกินไป ไม่ควรจัดเกินกลุ่มละ 4-6 คน เพราะการจัดกลุ่มใหญ่ทำให้นักเรียนไม่ได้ทำงานทั่วถึงทุกคน	3	1. ลดจำนวนนักเรียนต่อกลุ่มให้เหมาะสม	1	1. นักเรียนควรจัดกลุ่มตามความสนใจมากกว่าจัดกลุ่มตามความสนิทสนม	1
2. การจัดนักเรียนเกินกว่า 2 กลุ่มย่อยต่อครู 1 คน ทำให้ ดูแลไม่เต็มที่	5	1. จัดนักเรียน 2 กลุ่มต่อครู 1 คน	1	1. ถ้าต้องจัดนักเรียนให้ครูดูแลเกินกว่า 2 กลุ่มต่อครู 1 คน กลุ่มไม่ควรมีขนาดใหญ่เกินกว่าแนวปฏิบัติที่หลักสูตรกำหนด คือ กลุ่มละ 3-5 คน เพราะจะทำให้ให้นักเรียนบางคนในกลุ่มหาโอกาสไม่ยอมทำงาน	3
3. จำนวนนักเรียนไม่ควรเกิน 15 คนต่อกลุ่ม บางโรงเรียนให้ครูที่ปรึกษาดูแล 1 กลุ่มต่อ 1 ห้องเรียน และนักเรียนมีเกิน 50 คน ทำให้การดูแลไม่ทั่วถึง และนักเรียนที่ทำงานจริง หรือคิดจริง ๆ มีเพียง 1-2 คน	2	1. ควรลดจำนวนนักเรียนให้เหลือห้องละ 25-35 คน และแบ่งกลุ่มย่อยตามแนวปฏิบัติที่กระทรวงกำหนด 2. สมาชิกในกลุ่มต้องแจ้งครูที่ปรึกษาเพื่อหาวิธีดำเนินการกับสมาชิกที่ขาดความรับผิดชอบ	1 1	1. สมาชิกกลุ่มควรมีการประเมินพฤติกรรมการทำงานร่วมกันอย่างถูกต้อง เพื่อให้รู้ปัญหาจากการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นอยู่ในช่วงใด	1

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ลักษณะของปัญหา	ความถี่	วิธีแก้ไขที่ใช้	ความถี่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
4. กลุ่มที่มาจากนักเรียนห้องเก่ง ไม่ค่อยเต็มใจปฏิบัติ ไม่เห็นความสำคัญ	1	1. ต้องใช้การพูดปรับทัศนคติเพื่อให้เกิดผลงาน	1		
5. ครูต้องดูแลนักเรียนหลายกลุ่มที่ทำโครงการต่างประเภทกัน	1	1. ให้หัวหน้ากลุ่มช่วย 2. รับผิดชอบร่วม	1	แบ่งครูที่ปรึกษารับผิดชอบโครงการแต่ละประเภทที่แตกต่างกันเพราะครูไม่มีความถนัดทั้งหมด	1
3. ด้านสถานที่ในการดำเนินการ					
1. สถานที่ในโรงเรียนมีไม่เพียงพอทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ไม่มีห้องพบครูที่ปรึกษาที่แน่นอน	10	1. ครูใช้ห้องเรียนที่ว่างให้นักเรียนปรึกษาด้านทฤษฎี ส่วนการปฏิบัติ งานนักเรียนใช้บริเวณชุมชนใกล้บ้านนอกโรงเรียนและสถานที่จริงในวันหยุด 2. ครูใช้ห้องพักครูพบนักเรียนหรือตามที่อาจารย์ที่ปรึกษากำหนด เช่น ห้องศิลปะ ห้องสมุด	4 3	1. จัดห้องเรียนสำหรับการเรียนวิชาชีพให้ถูก ต้องตามลักษณะวิชาที่เรียนให้ครูและนักเรียนได้ปรึกษากัน โดยจัดวิชาโครงการลงตารางให้ชัดเจน 3. โรงเรียนควรจัดสถานที่ให้นักเรียนที่ต้องการจำหน่ายสินค้าในบริเวณเดียวกันไม่ควรให้นักเรียนขายตามใจชอบ[หรือจัดกิจกรรมนอกสถานที่ เพราะโรงเรียนในกรุงเทพฯ ถ้าอยู่ไกลจากบริเวณโรงเรียนมากครูดูแลลำบาก มีปัญหาด้านการจราจร	2 3 3

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ลักษณะของปัญหา	ความถี่	วิธีแก้ไขที่ใช้	ความถี่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
2. นักเรียนหาสถานที่เอง แต่นักเรียนส่วนใหญ่นำมาขายในโรงเรียน และขายในเวลาเรียนด้วย ทำให้เกิดความไม่มีระเบียบวินัยตามมา	2				
3. สถานที่ที่ไม่เหมาะสมยังเป็นห้องเรียนธรรมดาและมีขนาดเล็ก	2	1. ขยายห้องเรียนและจัดที่ว่างบริเวณสนามกว้าง ๆ ให้จำหน่าย	2	1. การเลือกที่ตั้งโครงการอาชีพ ควรเลือกบริเวณที่มีคนเดินผ่านมีจำนวนมากพอ ในช่วงเช้า และเย็น	2
4. ด้านข้อจำกัดของลักษณะ โครงการงานอาชีพที่นักเรียนเลือกปฏิบัติ					
1. เครื่องมือไม่เพียงพอ	1	1. โรงเรียนหาเครื่องมือเครื่องใช้ในการปฏิบัติโครงการงาน เช่น ด้านการผลิต	1	1. ตั้งงบประมาณเฉพาะเพื่อการเรียนการสอนวิชาโครงการงานอาชีพ	1
2. งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการต้องไม่สูงเกินไป	1			1. โรงเรียนควรมีงบประมาณสนับสนุน หรือมีรางวัลให้โครงการที่ปฏิบัติได้ดี	
3. ความยากง่ายของโครงการมีผลต่อการเลือกทำโครงการ	1	1. ให้นักเรียนเลือกโครงการตามความเหมาะสมอย่างหลากหลาย			
4. นักเรียนยังไม่เข้าถึงแหล่งเรียนรู้ซึ่งมีอยู่อย่างมากมาย	1	1. ให้จัดตลาดนัดวิชา โดยผู้บริหารมีส่วนร่วมในการดูแลจัดการด้านการติดต่อหลาย ๆ ฝ่าย	4	1. โรงเรียนจัดวิทยากรหลากหลายอาชีพมาให้ดูโดยติดต่อกรมแรงงาน	1

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ลักษณะของปัญหา	ความถี่	วิธีแก้ไข	ความถี่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
5. การเลือกโครงการมีข้อจำกัดมากจากเวลา สถานที่ สภาพแวดล้อมที่ไม่อำนวย จึงทำได้แต่รับของมาขายเป็นส่วนใหญ่	1	1. ครูควรมีมุมมองที่กว้างและให้ความสำคัญให้มากกว่านี้	1	1. ฝ่ายวิชาการและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรมีการประชุมก่อนเริ่มจัดทำโครงการ	1
6. ความถนัด ความสนใจ และความตั้งใจ พร้อมความรับผิดชอบ	1	1. เน้นความสำคัญของระบบการจัดการที่มีคุณภาพ และประสบความสำเร็จในระยะสั้น	1	1. นำตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จมาเสนอให้เกิดความประทับใจ	1
7. นักเรียนเลือกเฉพาะโครงการประเภทซื้อมาขายไป และเป็นสินค้าที่ไม่ใช่ลักษณะเดียวกับสินค้าที่ร้านค้าในโรงเรียนผูกขาด เช่น น้ำดื่ม น้ำอัดลม	1	1. แนะนำให้นักเรียนขายอย่างอื่นที่ไม่ซ้ำซ้อนกัน	1	1. ถ้าเปิดเป็นลักษณะโครงการ ควรอนุญาตให้นักเรียนทำได้ เพราะเป็นการศึกษาในระยะสั้นไม่ใช่เป็นการแข่งขัน	1
8. เวลาที่เรียนโครงการไม่ตรงกัน และสมาชิกในกลุ่มเรียนวิชาหลักอยู่คนละห้อง เนื่องจากโรงเรียนให้สิทธิในการเลือกสมาชิกในกลุ่มโดยไม่ได้กำหนดขอบเขตเฉพาะห้องเรียน	1				

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ลักษณะของปัญหา	ความถี่	วิธีแก้ไข	ความถี่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
9. รูปแบบที่ปฏิบัติส่วนมากมีเฉพาะการค้าขาย เนื่องจากนักเรียนและครูไม่มีทักษะในด้านการผลิตสินค้าหรือบริการ โครงการอาชีพส่วนใหญ่ จึงเป็นลักษณะซื้อมาขายไป	2			1. ควรจะจัดอบรมความรู้ทางทฤษฎีให้แก่แก่นักเรียนก่อนแล้วจึงค่อยปฏิบัติ 2. ควรมีการแนะนำรูปแบบในการปฏิบัติเพื่อเป็นการฝึกแนว ทางในการค้นคว้าหาแนวทางในรูปแบบต่าง ๆ เช่น งานบริการ	1
10. ไม่สามารถใช้เวลาว่างผลิตงานเอง ต้องใช้วิธีซื้อมาขายไป	1				
11. โครงการขายอาหารนักเรียน ไม่มีเวลาที่จะนำอาหารไปส่งลูกค้าทันในช่วงกลางวัน	1				
12. การเลือกโครงการที่ยาก ไม่เหมาะสมกับนักเรียนถึงแม้จะต้องการทำ	1	1. ให้นักเรียนศึกษาวางแผนโครงการก่อนดำเนินการ	1		
14. นักเรียนเลือกทำโครงการอาชีพตามที่ตนเองชอบ โดยไม่คำนึงถึงความสำคัญของชุมชน	1	1. ชี้แจงให้นักเรียนเห็นความสำคัญของชุมชน และการนำทรัพยากรของชุมชนพัฒนาและสร้างสรรค์	1		

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ลักษณะของปัญหา	ความถี่	วิธีแก้ไข	ความถี่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
5. ลักษณะวิธีการนำเสนอโครงการ					
1. นักเรียนไม่มีความเข้าใจในการวางแผนเขียนโครงการจนถึงขั้นของการนำเสนอที่เป็นจริง ทำให้การนำเสนอไม่คล่องและการปฏิบัติไม่จริงจัง	2	1. ครูควรดูแลให้คำแนะนำกับนักเรียน ตั้งแต่เริ่มแรก	1	1. ครูต้องตรวจตั้งแต่ขั้นตอนการวางแผนเขียนโครงการ และติดตามผลงานว่าทำจริง และวางแผนให้ตรงตามตารางการดำเนินงาน จนนักเรียนสามารถนำเสนอได้ถูกต้อง	2
2. การเตรียมตัวในการนำเสนอผลงานของนักเรียนด้านข้อมูลและเทคนิคการนำเสนอต้องปรับปรุง	1	นักเรียนต้องศึกษาข้อมูลให้มาก และค้นหาเทคนิคการนำเสนอที่น่าสนใจ			
3. จำนวนกลุ่มมีมากเกินไปไม่เหมาะสมกับพื้นที่ในโรงเรียน จัดไว้ให้ดำเนินการนำเสนอ	1	1. จัดสถานที่ให้เอื้ออำนวยก่อนนักเรียนให้เพียงพอ	1	1. กำหนดจัดวันแสดงผลงานทางกิจกรรมของนักเรียนขึ้น โดยกำหนดวันที่แน่นอนไว้ในปฏิทินโรงเรียนเพื่อให้ครูและนักเรียนได้มีโอกาสดูช่วยกันแก้ไขสถานที่ที่จะนำเสนอ	1
4. โรงเรียนมีพื้นที่จำกัด และไม่มีการจัดพื้นที่สำรองในการจำหน่ายซึ่งเป็นส่วนในการนำเสนอให้นักเรียน	3			1. ผู้บริหารควรลงมาตรวจนิเทศเป็นระยะ ๆ เพื่อศึกษาปัญหาและหาทางแก้ไข ไม่ใช่ปล่อยตามสภาพ	1

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ลักษณะของปัญหา	ความถี่	วิธีแก้ไขที่ใช้	ความถี่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
5. นักเรียนนำเสนอเป็นรายงานเป็นส่วนใหญ่ ไม่ได้มีโอกาสนำเสนอผลงานด้วยการอภิปราย	1	1. โรงเรียนควรจัดเวทีในงานนิทรรศการแสดงผลงานของนักเรียนด้านโครงงานอาชีพเพื่อให้นักเรียนมีโอกาสดำเนินการนำเสนอผลงานต่อหน้าผู้ชมทั่ว ๆ ไป	1	1. ควรมีการคัดเลือกเฉพาะโครงงานที่ตั้งใจปฏิบัติและมีผลงานดี และมีรางวัลเป็นเครื่องจูงใจ เพราะจะทำให้ นักเรียนเกิดความภูมิใจ	1
6. ด้านอื่น ๆ					
1. โครงงานอาชีพเป็นวิชาที่ดำเนินการตามหลักสูตรก่อนการปฏิรูปการศึกษา	3			1. ควรดำเนินการให้มีในหลักสูตรปี 2547 จะดีมาก เพราะยังเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนที่ได้ปฏิบัติจริง ได้ทำงานตามความถนัดและสนใจ ได้มีโอกาสคิดและแก้ปัญหา	3
2. ขาดการนำวัสดุที่เหลือใช้มาเป็นอุปกรณ์การเรียนเพื่อทำโครงงาน	1			1. การนำวัสดุที่เหลือใช้มาเป็นอุปกรณ์การเรียนเป็นการประหยัด	1
3. สภาพแวดล้อม บรรยากาศในห้องปฏิบัติงานแออัดมาก อากาศถ่ายเทไม่สะดวก	1	1. จัดห้องปฏิบัติงานให้ถูกต้องตามหลักการทั่วไป	1	1. โครงงานไม่จำเป็นต้องเน้นที่ตัวสินค้าโดยเฉพาะอาหารเพียงอย่างเดียว	1
4. ขาดการทำอย่างอย่างต่อเนื่อง	1	1. ควรทำอย่างต่อเนื่องและขยายออกไปจนจบการศึกษา	1	1. มีการเผยแพร่ข้อมูลและผลงาน 2. ทำอย่างจริงจังและมีผลการเรียน	1 1

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ลักษณะของปัญหา	ความถี่	วิธีแก้ไขที่ใช้	ความถี่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
5. การทำงานเป็นกลุ่มยังไม่มี ความคล่องตัว การลงมือ ปฏิบัติไม่คล่องแคล่ว	1				
6. ศักยภาพนักเรียนมีน้อยเป็น ผลมาจาก 6.1 การรับสมัครนักเรียน แบบไม่มีการสอบคัดเลือก 6.2 การวัดผลโดยการเทียบ หน่วยกิต 6.3 ระบบการศึกษารัฐบาล ไม่ได้มีการเตรียมพร้อม	1			1. ปรับการวัดผลแบบ เปอร์เซ็นต์ 2. การรับนักเรียนโดยการ สอบทุกกรณี และสร้าง สถาน การณ์จำลอง คำถาม 3. ครูมีภาระงานมาก สังคม หลักภาระมากมายไว้ที่ครู 4. ครอบครัวยึดวินัย มาตรฐานคุณภาพชีวิต การ อยู่ร่วมกันในสังคม	1
7. นโยบายขาดประสิทธิภาพ ขาดความชัดเจน	1				
8. โรงเรียนขาดการสนับสนุน ด้านงบประมาณ และวัสดุ อุปกรณ์ในการทำโครงการ และยกย่องชมเชยนักเรียนที่มี ผลงานโครงการที่ดี	1			1. โรงเรียนควรให้แต่ละ ระดับชั้นทำโครงการแบบ บูรณาการ ชั้นละ 1 โครงการเท่านั้น โดยครู ทุกคนที่สอนต้องมา ประสานงานและวางแผนให้ 2. นักเรียนทำโครงการ เพียงโครงการเดียวในแต่ละ ภาคเรียน เพื่อความไม่ ซ้ำซ้อนและไม่หนักเกินไป สำหรับนักเรียน	1 1

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ลักษณะของปัญหา	ความถี่	วิธีแก้ไข	ความถี่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
				3. โรงเรียนควรประสานงานกับชุมชนเพื่อการ บูรณาการในการทำโครงการของนักเรียนเป็นระดับชั้น	1

จากตารางที่ 15 แบบสอบถาม 31 ฉบับ มีผู้เสนอแนะปัญหา วิธีแก้ไข และข้อเสนอแนะอื่น ๆ มา 14 คน และใน 14 คนนี้ บางคนก็เสนอแนะเพียงปัญหาเฉพาะบางด้าน บางคนก็เสนอแนะเพียงวิธีแก้ไขเฉพาะบางด้าน และบางคนก็เสนอแนะที่สอดคล้องกับปัญหาและวิธีแก้ไข บางคนก็เสนอแนะทั่วไปเท่านั้น ผู้วิจัยจึงได้รวมจำนวนสถิติความถี่ของครูผู้สอนตามที่แสดงไว้พร้อมกับได้สรุปเป็นด้าน ๆ ดังนี้คือ

1. ด้านเวลา

ปัญหาที่พบ ด้านเวลาที่จัดให้นักเรียนพบกับครูที่ปรึกษามีน้อย เพียงสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ถ้าดูจากหลักสูตรกำหนด 6 คาบเรียน บางโรงเรียนจัดให้เรียน 1 หรือ 2 หรือ 3 คาบเรียน ส่วนที่เหลือให้ครูผู้สอนดำเนินการเอง บางโรงเรียนจัดเวลาให้สอนตอนเย็นเกินไป เป็นช่วงที่นักเรียนได้เวลากลับบ้านแล้วถ้าเป็นโครงการขายอาหาร โอกาสที่จะขายได้น้อย และถ้าโรงเรียนจัดตารางให้ลงเรียน 2 คาบหรือ 3 คาบต่อวันจัดให้ได้ไม่ต่อเนื่องกัน ทำให้กิจกรรมประเภทขายสินค้าทำได้ไม่ทันตามเวลา และบางโรงเรียนกำหนดเวลาของการปฏิบัติการขายสินค้าไม่แน่นอน กำหนดโดยดูจากเวลาว่างของนักเรียนแต่ไม่ทันได้พิจารณาถึงกลุ่มของนักเรียนที่เข้ากลุ่มกันนั้นจริง ๆ มาจากนักเรียนต่างห้องกันซึ่งแต่ละห้องที่มารวมกลุ่มมีเวลาว่างไม่เหมือนกันทำให้ไม่สามารถทำได้ดีพอ นอกจากนั้นยังพบว่านักเรียนมุ่งให้ความสำคัญกับเวลาในการเรียนวิชาพื้นฐานบังคับ 5 วิชาหลัก เพื่อมุ่งในการสอบเอนทรานซ์ ด้านครูผู้สอนก็มีชั่วโมงสอนวิชาสามัญมากไม่มีเวลาวางแผนด้านการสอนวิชาโครงการพอ

วิธีแก้ไข ควรเพิ่มจำนวนชั่วโมงเรียนเพื่อให้มีเวลาในการทำกิจกรรม พบครูที่ปรึกษามีการประชุมตกลงกันในเรื่องการใช้เวลาว่างนอกเวลาในการปฏิบัติจริง ผู้บริหารควรมีส่วนในการแก้ไขเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นหลังจากมอบหมายงานแล้ว โดยดูว่าเวลาที่จัดให้ลงเรียนช่วงเวลาใดมีปัญหาในการปฏิบัติที่ต้องการการแก้ไขระหว่างดำเนินการ ส่วนด้านการให้ความสำคัญกับเวลาใน

การเรียนรู้วิชาบังคับพื้นฐาน โดยไม่สนใจวิชาโครงการอาชีพ ครูควรมีส่วนช่วยในการปรับเปลี่ยน สังคมและทัศนคติให้นักเรียนเห็นความสำคัญของทุกวิชา

ข้อเสนอแนะ ควรจัดชั่วโมงสอนให้ครูผู้สอนไม่เกินคนละ 15 คาบ ส่วนการจัดชั่วโมงเรียนวิชาโครงการควรมีการประชุมจัดลงตารางเวลาให้ชัดเจนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ เนื่องจาก วันเสาร์-อาทิตย์นักเรียนต้องเรียนพิเศษ แต่ถ้าเป็นไปได้อาจมีการจัดทำกิจกรรมในวันหยุดราชการ อื่น ๆ บ้างหรือไม่อย่างไร ทั้งนี้ควรมีการกำหนด เวลาในการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียนให้แน่นอน และปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน

2. ด้านจำนวนกลุ่มนักเรียนที่ต้องให้คำปรึกษา และดูแล ติดตาม

ปัญหาที่พบ จำนวนนักเรียนต่อกลุ่มมากเกินไป บางโรงเรียนให้ครูดูแลเป็นกลุ่มใหญ่ 1 กลุ่มต่อ นักเรียน 15 คน หรือ 1 กลุ่มต่อ 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียนเกิน 50 คน และครูต้อง รับผิดชอบจำนวนกลุ่มย่อยเกินกว่า 2 กลุ่ม ทำให้ครูดูแลไม่ทั่วถึง และนักเรียนในกลุ่มไม่ได้ทำงาน ทั่วถึงทุกคน กลุ่มที่มาจากนักเรียนห้องเก่ง ไม่ค่อยเต็มใจปฏิบัติและไม่เห็นความสำคัญ นอกจากนี้ ครูต้องดูแลนักเรียนหลายกลุ่มที่ทำโครงการต่างกัน

วิธีแก้ไข ลดจำนวนนักเรียนต่อกลุ่ม ถ้าต้องดูแลนักเรียนต่อกลุ่มเป็นห้องเรียนก็ไม่ควร เกิน 25 -35 คน และควรให้ครูดูแลนักเรียนกลุ่มย่อยไม่เกิน 2 กลุ่ม โดยกลุ่มย่อยควรแบ่งตาม แนวปฏิบัติที่กระทรวงกำหนดไว้กลุ่มละ 3 - 5 คน ควรมีการดำเนินงานกับสมาชิกที่ขาดความ รับผิดชอบทั้งมีส่วนในการพูดปรับทัศนคติเพื่อให้เกิดผลงานและให้หัวหน้ากลุ่มช่วยรับผิดชอบ ร่วมจากโครงการที่นักเรียนเลือกทำแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ ชี้แจงให้นักเรียนจัดกลุ่มทำโครงการตามความสนใจไม่ใช่จากความ สนับสนุน การจัดกลุ่มถ้าต้องจัดให้ครูดูแลมากกว่า 2 กลุ่ม ควรจัดจำนวนนักเรียนต่อกลุ่มให้ เหมาะสมโดยจัดตามแนวปฏิบัติที่หลักสูตรกำหนดเพื่อให้นักเรียนทุกคนได้มีส่วนในการ ปฏิบัติงานทั่วถึง รวมทั้งกลุ่มควรช่วยกันประเมินพฤติกรรมการทำงานของกลุ่มเพื่อจะได้รู้ปัญหาว่า อยู่ที่ไหนใครและใครรับผิดชอบในส่วนนี้จะได้หาทางแก้ไขได้ทัน และในส่วนของการงานแต่ละ ประเภทที่แตกต่างกันควรแบ่งครูที่ปรึกษารับผิดชอบแยกกันเป็นประเภท ๆ ไม่ใช่ให้ครู รับผิดชอบ 2 กลุ่มหรือมากกว่า โดยงานที่ปฏิบัติอยู่ในโครงการ 2 ประเภทหรือมากกว่า

3. ด้านสถานที่ในการดำเนินการ

ปัญหาที่พบ สถานที่ในโรงเรียนมีไม่พอเพียงทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติและเป็นห้องเรียน ธรรมดาที่มีขนาดเล็ก ไม่มีห้องเรียนแน่นอนให้นักเรียนได้พบครูที่ปรึกษา และปัญหาที่พบที่ตามมา จากการให้นักเรียนหาสถานที่ปฏิบัติงานคือนักเรียนส่วนใหญ่ไม่ยอมหาสถานที่และนำมาขายใน โรงเรียน และขายในเวลาเรียนด้วย ทำให้เกิดความไม่มีระเบียบวินัยตามมา

วิธีแก้ไข ครูใช้ห้องเรียนที่ว่าง หรือห้องพัสดุ หรือตามที่อาจารย์ที่ปรึกษากำหนด เช่น ห้องศิลปะ ห้องสมุดให้นักเรียนศึกษาด้านโครงงาน ส่วนการปฏิบัติให้ใช้บริเวณชุมชนใกล้บ้าน นอกโรงเรียน และสถานที่จริงในวันหยุด ด้านห้องเรียนที่มีขนาดเล็กโรงเรียนควรมีการขยายเพิ่มเท่าที่จะทำได้และให้จัดจำหน่ายบริเวณกว้าง ๆ ที่สนาม

ข้อเสนอแนะ ควรกำหนดสถานที่ลงในตารางเรียนที่แน่นอนให้นักเรียนและครูที่ศึกษามีโอกาสพบกัน จัดห้องเรียนเฉพาะสำหรับการเรียนวิชาชีพให้ถูกต้องตามลักษณะวิชาที่เรียนโดยมีสถานที่ให้นักเรียนที่ต้องการจำหน่ายสินค้าปฏิบัติในบริเวณเดียวกัน และควรเลือกบริเวณที่มีคนเดินผ่าน ในช่วงเช้า และเย็น มีจำนวนมากพอสมควร ไม่ควรให้นักเรียนขายตามใจชอบ หรือจัดกิจกรรมนอกสถานที่ซึ่งโรงเรียนในกรุงเทพฯ ถ้าอยู่ไกลจากบริเวณโรงเรียนมากครูที่ปรึกษาคูดูแลไม่ทั่วถึง เพราะการเดินทางไม่สะดวก

4. ด้านข้อจำกัดของลักษณะ โครงงานอาชีพที่นักเรียนเลือกปฏิบัติ

ปัญหาที่พบ เครื่องมือมีไม่เพียงพอ งบประมาณที่ต้องใช้มาก ความยากง่ายของโครงงาน แหล่งเรียนรู้มีมากแต่ครูเข้าถึง เวลาสถานที่และสภาพแวดล้อมให้ทำได้เฉพาะบางโครงงาน ความถนัดความสนใจความตั้งใจและความรับผิดชอบ รูปแบบที่สามารถปฏิบัติได้ โครงงานขาดความหลากหลายปฏิบัติกันเฉพาะการซื้อมาขายไปและเน้นการขายอาหาร การขาดเทคนิคการนำเสนอ นักเรียนยังไม่เห็นความสำคัญของการพัฒนาและสร้างสรรค์ชุมชนเท่าที่ควร สิ่งเหล่านี้เป็นข้อจำกัดที่พบในการปฏิบัติของนักเรียนที่เรียน โครงงาน

วิธีแก้ไข โรงเรียนจัดหางบในการจัดซื้อเครื่องมือ นักเรียนเลือกโครงงานตามความถนัด ความสนใจและความเหมาะสมของกลุ่มจากโครงงานหลายประเภทที่มีให้เลือก จัดตลาดนัดวิชา โดยฝ่ายบริหารมีส่วนร่วมในการดูแลจัดการติดต่อหลาย ๆ ฝ่ายเพื่อให้ครูและนักเรียนได้มีส่วนในการศึกษาในมุมมองกว้าง ๆ ซึ่งมีผลเท่ากับเป็นการให้นักเรียนได้ศึกษาโครงงานที่หลากหลายก่อนการดำเนินการ

ข้อเสนอแนะ ควรมีการจัดงบประมาณเฉพาะด้านการจัดซื้อเครื่องมืออุปกรณ์และสำหรับการดำเนินงานด้านการเชิญวิทยากรหลากหลายอาชีพมาให้ความรู้ถ้ามีการเปิดสอนวิชา โครงงานอาชีพหรือจัดอบรมความรู้ด้านทฤษฎีให้นักเรียนก่อนลงมือปฏิบัติจริง และมีการนำตัวอย่างของโครงงานที่ประสบความสำเร็จมานำเสนอให้ศึกษา เพื่อนักเรียนจะได้เห็นโครงงานที่มีทั้งสินค้าและบริการที่หลากหลาย ส่วนสินค้าที่จัดทำโครงงานในโรงเรียนก็สามารถขายอนุญาตให้ขายร่วมกับสินค้าที่ร้านค้าของโรงเรียนจำหน่ายได้เพราะนักเรียนทำเพื่อการศึกษาระยะสั้นไม่ใช่ทำเพื่อการแข่งขัน

5. ลักษณะวิธีการนำเสนอโครงการงาน

ปัญหาที่พบ นักเรียนไม่มีความรู้มากพอในการวางแผนเขียนโครงการจนถึงขั้นของการนำเสนอ ทั้งการคิดและการปฏิบัติของนักเรียนยังไม่จริงจัง ด้านพื้นที่ต่อจำนวนกลุ่มที่ต้องนำเสนอภายในโรงเรียนมีไม่เพียงพอ และด้านการจำหน่ายโรงเรียนไม่มีการจัดพื้นที่สำรองในการจำหน่ายซึ่งเป็นส่วนของการนำเสนอของนักเรียน การนำเสนอส่วนใหญ่เป็นการนำเสนอด้วยรายงานมากกว่าการอภิปราย

วิธีแก้ไข ครูต้องดูแลและให้คำแนะนำกับนักเรียนตั้งแต่เริ่มแรกของการเรียนโครงการ จนถึงขั้นนำเสนอ และโรงเรียนต้องจัดสถานที่ให้เอื้ออำนวยต่อจำนวนกลุ่มของนักเรียนที่ต้องนำเสนอในวันสรุปผลงานหรือวันที่จัดเป็นงานนิทรรศการให้เพียงพอ เพื่อให้ให้นักเรียนมีโอกาสดแสดงผลงานต่อหน้าผู้ชมทุกๆ ไป

ข้อเสนอแนะ ครูต้องตรวจตั้งแต่ขั้นตอนการวางแผนเขียนโครงการ และติดตามผลงานว่าทำได้ตามตารางการดำเนินงานจริงและสามารถนำเสนอได้ถูกต้อง โดยผู้บริหารควรลงมาตรวจนิเทศเป็นระยะ ๆ เพื่อศึกษาปัญหาและหาทางแก้ไข ไม่ควรปล่อยตามสภาพ แต่ถ้าไม่สามารถนำเสนอได้ทุกกลุ่มในเวลาเดียวกัน ควรมีการคัดเลือกเฉพาะโครงการที่ตั้งใจปฏิบัติและมีผลงานดี โดยมีรางวัลเป็นเครื่องจูงใจ เพราะจะทำให้นักเรียนเกิดความภูมิใจ

6. ด้านอื่น ๆ

ปัญหาที่พบ โครงการงานอาชีพเป็นวิชาที่ดำเนินการตามหลักสูตรตั้งแต่ก่อนการปฏิรูปการศึกษาแต่ยังไม่มีการนำวัสดุเหลือใช้มาเป็นอุปกรณ์การเรียนเพื่อทำโครงการ ทั้งสภาพแวดล้อมและบรรยากาศในห้องปฏิบัติงานยังถ่ายเทไม่ดี การดำเนินงานยังขาดความต่อเนื่องและการทำงานเป็นกลุ่มยังขาดความคล่องแคล่ว ศักยภาพของนักเรียนรุ่นใหม่ๆ มีน้อย นโยบายขาดประสิทธิภาพ และโรงเรียนขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณและการให้กำลังใจแก่นักเรียนที่มีผลงานที่ดี

วิธีแก้ไข ควรได้มีการนำวัสดุที่เหลือใช้มาเป็นอุปกรณ์การเรียนเพื่อการประหยัด ด้านห้องปฏิบัติการควรจัดให้ถูกต้องตามหลักการทั่วไป ส่วนการดำเนินการควรมีการทำอย่างต่อเนื่องและขยายออกไปจนจบการศึกษา

ข้อเสนอแนะ ควรดำเนินการให้มีในหลักสูตรปี 2547 เพราะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน ได้มีโอกาสปฏิบัติจริงและควรมีผลการเรียนแสดงให้เห็น และเมื่อจัดทำเป็นโครงการอาชีพไม่ควรเน้นที่ตัวสินค้าที่เป็นอาหารเพียงอย่างเดียว ในส่วนของผลงานควรได้มีการเผยแพร่ ส่วนด้านอื่น ๆ ที่มีผลถึงโครงการที่ควรปรับ เช่นการวัดผล การรับนักเรียนโดยการสอบ การลดภาระของครูผู้สอน ครอบครัควรมีการฝึกวินัยในการอยู่ร่วมกันให้เด็ก และในด้านของโรงเรียนควรให้ทุกระดับชั้นทำโครงการบูรณาการชั้นละ 1 โครงการ โดยครูทุกคนที่สอนต้องมาประสานงานและวางแผนร่วมกันจัดทำทุกภาคเรียนเพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนและเป็นภาระหนักแก่นักเรียน โดยโรงเรียนมีส่วนประสานงานกับชุมชนเพื่อการบูรณาการในการทำโครงการของนักเรียนเป็นระดับชั้นด้วย

ตารางที่ 16 แสดงลักษณะปัญหา วิธีแก้ไข และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชา
โครงการอาชีพตามความคิดเห็นของครูต่อรูปแบบการลงทะเบียนแบบกิจกรรมอิสระ
จำแนกตามด้าน

ลักษณะของปัญหา	ความถี่	วิธีแก้ไข	ความถี่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1. ด้านเวลาในการจัดการเรียนการสอน					
1. การจัดลงในตารางเรียนปกติให้เป็นคาบเรียนไม่แน่นอนทั้งระดับ นอกจากนั้นครูและนักเรียนมีเวลาว่างไม่ตรงกัน ทำให้มีเวลาในการพบนักเรียนน้อย	18	1. ครูที่ปรึกษาเพิ่มเวลาในการพบ โดยนัดหมายการทำงานนอกเวลาเรียน และสอนเพิ่มเติมให้ตอนเช้าก่อนเข้าเรียนตอนพักกลางวัน หรือตอนเย็นหลังเลิกเรียน	3	1. มีการจัดเวลาลงในตารางการเรียนการสอนให้ชัดเจน 2. ควรใช้เวลาของคาบประชุมระดับ คาบค้นคว้า คาบนิเทศภายใน 3. ควรมีคาบเรียนที่แน่นอนที่จะพบกันอย่างน้อย 1 คาบต่อสัปดาห์	14 2 1
2. เวลาปฏิบัติงานขายไม่ตรงกับชั่วโมงที่นักเรียนพักประทานอาหาร	1			1. เวลาปฏิบัติงานอาชีพ ถ้าเป็นการขายสินค้าควรจัดให้ตรงกับชั่วโมงที่นักเรียนพัก	1

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ลักษณะของปัญหา	ความถี่	วิธีแก้ไข	ความถี่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
3. มีเวลาให้นักเรียน ดำเนินการในการจัด กิจกรรมปฏิบัติน้อยเพียง 1-2 ครั้งเท่านั้น	5	1. ให้คำปรึกษาด้านเวลา ในการปฏิบัติกิจกรรม (โดยเฉพาะโครงการขาย ของ) ให้มากกว่านี้ 2. ถ้าต้องเรียนปฏิบัติ อาหารด้วยควรต่อด้วย การปฏิบัติโครงการ อาชีพเลย	2 1	1. ควรให้มีการลงเวลาใน การปฏิบัติงานเพื่อมีตาราง การทำงานที่เป็นหลักฐาน 1. ควรกำหนดกิจกรรมที่ นักเรียนต้องปฏิบัติให้ ชัดเจน นักเรียนจะได้ผลิต และขายโดยตรง	1 2
4. ช่วงเวลาทั้งหมดที่จัดทำ จำกัดประมาณ 2 เดือน โครงการที่ทำจึงทำได้บาง โครงการเท่านั้น	1	1. ถ้าให้นักเรียนจัดทำ โครงการในระดับ ม. 5 ควรมีการบรรยายและให้ นักเรียนเตรียมตัวเลือก โครงการตอน ม.4 เทอม 2 พอ ม. 5 เทอม 1 ก็ลงมือปฏิบัติได้เลย	1	1. ควรจัดสอน 1 ปีการ ศึกษาคือรายวิชา เพื่อให้ นักเรียนได้ใช้เวลาเรียนใน ตารางเรียนได้เต็มที่	1
5. นักเรียนตัดสินใจเลือก โครงการช้า ทำให้มีเวลา ในการทำกิจกรรมน้อย	1	1. กำหนดเวลาในการส่ง โครงการและกำกับติด ตาม	1	1. ควรมีการดูแลติดตาม การส่งงานอย่างเข้มงวด ทุกชั้นตอน	1
6. เวลาที่จัดให้ในวันนำ เสนอโครงการการจัด แสดงผลงานน้อยเกินไป ให้เวลาในการเตรียมของที่ จะนำไปขายในวันนำเสนอ ไม่ตลอดทั้งวัน (กรณีเลือก ทำโครงการขายสินค้า)	5			1. ถ้าเลือกวันใดใน นิทรรศการเพื่อสรุปผลการ ทำงาน ควรให้จัดแสดง ผลงานอย่างน้อยตลอด 1 วัน ไม่ใช่เพียง 2-3 คาบ เพราะไม่คุ้มกับเวลาในกา จัดเตรียมโครงการ	4

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ลักษณะของปัญหา	ความถี่	วิธีแก้ไข	ความถี่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
				2. ควรให้เวลานักเรียนนำเสนอหลาย ๆ ครั้งเพื่อพัฒนาศักยภาพการทำงานอย่างต่อเนื่อง	1
7. นักเรียนยังขาดความพร้อมในการนำเสนอ และมีเวลาในการเตรียมตัวไม่เพียงพอ	2	1. ต้องให้เวลาเตรียมพร้อมมากกว่านี้	2	1. เวลาที่จะสอบปลายภาคและเวลาที่จะนำเสนอใกล้กันเด็กปรับตัวในหลาย ๆ เรื่องยังไม่ได้ ดังนั้น ควรจัดงานนำเสนอโดยดูความสอดคล้องกับเทศกาล และฝ่ายบริหารควรมีการประชุมปรึกษาเพื่อร่วมกันตัดสินใจให้เร็วกว่านี้	2
8. การที่โรงเรียนจัดสอนในภาคเรียนที่ 2 หากเกิดข้อผิดพลาดแล้วไม่มีเวลาปรับปรุงแก้ไขพอ	1	1. ควรจัดในภาคเรียนที่ 1 เมื่อมีข้อควรแก้ไขจะได้สามารถทำเสร็จในคาบเรียนที่ 2 ทัน 2. วางแผนให้นักเรียนเลือกโครงการแต่เนิ่น ๆ และมาพบครูเพื่อแนะนำสิ่งที่อาจจะดีกว่าที่คิดไว้	1 1	1. ควรให้มีการเรียนกิจกรรมโครงงานอาชีพตั้งแต่ต้นปีจะได้มีเวลาในการทำกิจกรรมได้ครบถ้วน 2. เลือกทำกิจกรรมอิสระตามความสนใจ	1 1

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ลักษณะของปัญหา	ความถี่	วิธีแก้ไข	ความถี่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
3. จัดกลุ่มใหญ่ทำให้นักเรียนบางคนหลบเลี่ยงไม่ทำงาน ไม่ให้ความร่วมมือกันในกลุ่ม	1	2. เรียกซักถามอธิบายให้ตระหนักถึงความความรับผิดชอบ ความสำคัญที่ต้องเรียน	1	1. ควรมีการติดตามและให้นักเรียนร่วมประเมินกับครูเป็นระยะๆ ตลอด	
4. นักเรียนบางคนไม่มีความรู้พื้นฐานเข้ากลุ่มไม่ได้ทำให้ต้องเสียเวลาและงานไม่ก้าวหน้า	1	1. เรียกกลุ่มพบ ซักถามขอให้เพื่อนในกลุ่มช่วย กันดูแลและอธิบายการทำงานเป็นทีม	1		
5. โรงเรียนไม่มีการจัด แบ่งประเภทของโครงการ ทำให้ครูที่ปรึกษา 1 ท่าน สอนโครงการหลายประเภทที่มีลักษณะแตกต่างกัน และโครงการบางประเภทครูที่ปรึกษาไม่มีความรู้พอ	1	1. ครูที่ปรึกษา 1 ท่าน ควรให้คำปรึกษากลุ่มที่มีลักษณะโครงการคล้าย ๆ กันจะได้เป็นแนวเดียวกันเมื่อวัดและประเมินผล	1		
3. ด้านสถานที่ในการดำเนินการ					
1. สถานที่ค่อนข้างแคบ ไม่พอกับจำนวนนักเรียนที่จะปฏิบัติ	1 3	1. ให้นักเรียนจัดนอกสถานที่ แต่มีปัญหาตามมาคือครูไม่สามารถตามไปดูได้ทั่วถึง 2. ให้นักเรียนขายสินค้าที่ไม่ใช่สถานที่มากนัก จัดที่โรงอาหาร ใต้อาคารและกลางสนาม โดยการกำหนดพื้นที่ที่แน่นอนให้แต่ละกลุ่มปฏิบัติงาน 3. ควรขยายพื้นที่ให้เพียงพอ	2 3	1. ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญ และมีส่วนช่วยในการแก้ไขด้านการจัดหาสถานที่ให้พอเพียง 2. ควรจัดแบ่งกลุ่มให้แต่ละกลุ่มรับผิดชอบขายเฉพาะวัน ถ้าเป็นโครงการอาหาร	1 1

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ลักษณะของปัญหา	ความถี่	วิธีแก้ไขที่ใช้	ความถี่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
5. นักเรียนไม่ขายสินค้าตามสถานที่ที่กำหนดให้แต่นักเรียนถือโอกาสนำของมาขายในช่วงเวลาเรียนกับเพื่อนนักเรียนด้วยกัน	1	1. แนะนำและอนุญาตให้นักเรียนมาขายแก่นักเรียนที่มาเรียนพิเศษในวันเสาร์	1		
6. สถานที่ไม่สะดวกและไม่เหมาะสมกับเวลา	1	1. ควรจัดหาเวลาและสถานที่เพื่อนำเสนอให้เอื้อต่อการจัดนิทรรศการ ซึ่งเป็นการสรุปงานโครงการให้พร้อมกว่านี้	1	1. ถ้ามีการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรควรมีการปรับปรุงแก้ไขในเรื่องเวลาและสถานที่ให้เหมาะสม	1
4. ด้านข้อจำกัดของลักษณะโครงการอาชีพที่นักเรียนเลือกปฏิบัติ					
1. เน้นเฉพาะประเภทการขายอาหารที่เหมือน ๆ กัน และมีมากกลุ่ม	2	1. กำหนดกลุ่มที่เลือกประเภทโครงการเดียว กัน ไม่ควรขายซ้ำกันเกิน 2 กลุ่ม	2	1. บางโรงเรียนให้นักเรียนแจ้งโครงการที่ทำและมีการจัดประชุมตกลงแบ่งประเภทของโครงการที่ชัดเจน 2. ควรจัด โครงการอาชีพในลักษณะงาน 1 ผลิตภัณฑ์ 1 ตำบลให้นักเรียนเป็นทางเลือก 3. โรงเรียนควรให้ความสนใจ ติดตาม สอบถามและประชุมแสดงความคิดเห็นร่วมกันเกี่ยวกับประเภทของโครงการที่ให้นักเรียนทำ ถ้ายังคิดว่าวิชาโครงการอาชีพยังมีความสำคัญที่ต้องจัดเป็นหลักสูตร	1 1 3

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ลักษณะของปัญหา	ความถี่	วิธีแก้ไขที่ใช้	ความถี่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
2. โครงการอาชีพที่เลือกปฏิบัติไม่หลากหลาย และทำซ้ำกันเป็นจำนวนมาก	5	1. พยายามจัดโครงการอาชีพให้หลากหลาย 2. เรียกกลุ่มที่ปฏิบัติซ้ำกันเพื่อปรึกษาและตกลงในเรื่องการจัดทำ 3. ขอให้ผู้ปกครองในชุมชนให้ความร่วมมือมากขึ้น จะได้ความหลากหลาย	1 1 1	1. ควรให้มีความหลากหลายในการจัด 2. เปิดโอกาสให้นักเรียนปฏิบัติตามความสนใจ	1 1
3. การเลือกโครงการจำกัดด้านการผลิต ทำให้ลักษณะการซื้อมาขายไปทั้งสินค้าและบริการ เนื่องจากเวลาสถานที่ตั้งของโรงเรียนชุมชน	3	1. พยายามทำด้านการผลิตที่จัดทำได้ลักษณะของบริการรับทำของ เช่น ร้อยสร้อยข้อมือที่มีอุปกรณ์จำหน่ายอยู่แล้ว จะไม่เน้นการจัดทำทั้งหมด	1	1. โครงการอาชีพบางประเภทเหมาะสมกับบางโรงเรียน	1
4. นักเรียนบางกลุ่มเลือกปฏิบัติงานที่ง่าย ๆ สะดวก โดยนักเรียนไม่มีความรู้ในอาชีพนั้นเพียงพอส่วนมากเห็นมีแต่การซื้อสินค้าสำเร็จรูปมาขาย ไม่ค่อยสร้างสรรค์และไม่เห็นความสำคัญ	5	1. ครูชี้แนะให้คำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน และประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับต่อไปในอนาคต 2. ให้นักเรียนเลือกอาชีพที่พอมีความรู้ในอาชีพนั้น และให้สอบถามหรือฝึกปฏิบัติจากผู้รู้ หรือจัดซื้อสินค้าสำเร็จรูปมาจำหน่าย		1. ก่อนการจัดทำโครงการควรประชุมชี้แจงให้นักเรียนเห็นประโยชน์และความสำคัญของการปฏิบัติงาน และเชิญผู้รู้หรือวิทยากรมาให้ความรู้ด้านงานบริการที่มีอีกมาก 2. ควรแบ่งประเภทของโครงการให้นักเรียนเลือก เพื่อว่าเมื่อนักเรียนมีปัญหาจะได้รู้ว่าจะไปปรึกษาใคร	

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ลักษณะของปัญหา	ความถี่	วิธีแก้ไขที่ใช้	ความถี่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
6. ถ้าเป็นโครงการที่ใช้เงินทุนมาก นักเรียนทำไม่ได้	1	1. ให้นักเรียนศึกษาโครงการที่ตนเองสนใจให้ละเอียดและสามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเอง โดยใช้เงินลงทุนไม่มาก	1	1. ถ้านักเรียนจะปฏิบัติโครงการอาชีพที่ต้องใช้เงินทุนมากและทางโรงเรียนเห็นแนวโน้มที่เป็นไปได้ โรงเรียนน่าจะหางบไว้สนับสนุนหรือให้ยืมบ้าง	1
7. ไม่สามารถขายอาหารเวลาพักรับประทานอาหารเนื่องจากมีแม่ค้า ขายอาหารประจำ	1	1. ฝ่ายบริหารขอความร่วมมือร้านค้าประจำเพื่อคงขายอาหารเฉพาะครั้ง ที่นักเรียนต้องดำเนินงานโครงการอาชีพ หรือขอพื้นที่บางส่วน	1	1. จัดกิจกรรมปฏิบัติกิจกรรมการขายในช่วงพักกลางวัน โดยโรงเรียนจัดเวลา แบ่งเนื้อที่ และประสานผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการปฏิบัติกิจกรรมงานขายให้	1
8. อุปกรณ์ในการจัดทำมีไม่เพียงพอ	1	1. ฝ่ายบริหารให้การสนับสนุนด้านการจัดซื้อจัดหาอุปกรณ์	1		
5. ลักษณะวิธีการนำเสนอโครงการ					
1. นักเรียนยังไม่มีความพร้อมในการนำเสนอ จากการที่โรงเรียนไม่เห็นความสำคัญและไม่มีการวางแผน แต่พอใกล้สอบเวลาไม่มีแล้วจึงแจ้งให้มีการนำเสนอก่อนเพียง 2 วัน และมีการจำกัดเวลาการนำเสนอ (การขาย) เพียงไม่กี่ชั่วโมง ทั้ง ๆ ที่เป็นการสรุปผลงานครั้งใหญ่ของภาคเรียน	1	1. ฝ่ายบริหารเรียกประชุมขอความคิดเห็นในการกำหนดวัน-เวลา ก่อนสั่งดำเนินการ	1	1. ฝ่ายบริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายควรให้ความสำคัญและดำเนินการวางแผนกำหนดเวลาในการเตรียมนำเสนอให้นักเรียนรู้ตั้งแต่ต้นปี	1

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ลักษณะของปัญหา	ความถี่	วิธีแก้ไขที่ใช้	ความถี่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
2. จัดกิจกรรมเตรียมงาน โครงการนำเสนอมาก แต่ ได้นำเสนอไม่ตลอดทั้งวัน ให้จัดเพียง 2 ชั่วโมงใน ตอนบ่าย ที่ไม่ใช่เวลาใน การรับประทานอาหารทำให้ โครงการขายอาหารขาย ไม่ได้	4	1. ควรเพิ่มเวลาและเลื่อน เวลาให้ตรงกับความต้องการ ของผู้บริโภค	4	1. แนะนำให้นักเรียนจัด กลุ่มทำงานจากเพื่อนที่อยู่ อาศัยในย่านเดียวกัน เพื่อ สะดวกในการนัดหมาย การเตรียมงานและปฏิบัติ กิจกรรมร่วมกัน	1
3. การนำเสนอโครงการ อาชีพของบางโรงเรียนไม่ ได้มีการจัดแสดง นิทรรศการ	1			1. จัดนิทรรศการควบคู่ไป กับการแสดงผลงานก่อน สิ้นภาคเรียน เวลา 1-2 วัน	2
4. จัดนิทรรศการร่วมกันทั้ง ระดับ ทำให้กลุ่มนำเสนอ มากเกินไป สถานที่ไม่ เพียงพอ	3			1. ควรกำหนดสถานที่ให้ เพียงพอ	1
5. ในวันนำเสนอผลงาน ปรากฏว่าสินค้าที่นำมาขาย ไม่ได้ เนื่องจากขายเหมือน กันหลายร้าน	6			1. สรุปเป็นเอกสารส่งควร จะมีการนำเสนอของแต่ละ กลุ่มก่อน เพื่อครูจะได้ เสนอแนะแนวทางในครั้ง ต่อไป	4
6. การปฏิบัติจริงยังไม่เต็ม รูปแบบ หลายโครงการไม่ มีการดำเนินงานปฏิบัติจริง	2	1. ให้เวลาในการปฏิบัติ จริงอย่างเต็มรูปแบบ	1	1. ควรมีวิธีดำเนินงาน ปฏิบัติให้ผู้ชมเห็น 2. ควรให้มีฟอร์มการลง เวลาในการปฏิบัติงานเพื่อ มีตารางการทำงานที่เป็น หลักฐานทุกครั้ง	1 2

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ลักษณะของปัญหา	ขนาด ความ	วิธีแก้ไขที่ใช้	ขนาด ความ	ข้อเสนอแนะ	ขนาด ความ
7. การนำเสนอโครงการในงานวิชาการของโรงเรียนมีปัญหาเรื่องการใช้อุปกรณ์ไม่เพียงพอ เช่น การใช้ไฟฟ้า แก๊สหุงต้ม ไม่ได้รับความสะดวก	6	1.ครูให้คำแนะนำช่วยเหลือ ให้จัดเตรียมมาจากบ้าน	2	1. ถ้าเรียนเป็นหลักสูตรโรงเรียนควรจัดหาหรือจัดซื้ออุปกรณ์ไว้บริการให้พร้อม	2
8. ด้านเอกสารที่เป็นรายละเอียดในเพิ่มสะสมงานไม่ชัดเจน	1	1. ให้นักเรียนเสนองานจากแนวความคิดของตัวเอง โดยครูช่วยดูแลแนะนำ	1	1. ครูสร้างความตระหนักให้เห็นความสำคัญของการนำเสนอด้วยเพิ่มสะสมงานนั้นมีค่ามากพอ ๆ กับการดำเนินกิจกรรมจริง	1
9. วิธีการนำเสนอมีเพียงเพิ่มสะสมงานไม่หลากหลาย	2	1. ครูจัดหาตัวอย่างโครงการให้นักเรียนได้ศึกษา ได้เห็นรูปแบบก่อนลงมือดำเนินการ	2	1. ให้ความรู้แก่นักเรียนในด้านการนำเสนอชิ้นงานที่หลากหลาย 2. ควรมีการจัดแสดงผลงานให้นักเรียนทั้งโรงเรียนชม 3. ควรจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์งานนำเสนอจัดตั้งป้ายชัดเจนเพื่อให้ผู้ชมโครงการได้ศึกษา 4. จัดทำแผ่นพับ 5. ควรนำเสนอเป็นเอกสารเผยแพร่ 6. ควรจัดนิทรรศการเป็นการประเมินสภาพจริง ตามความเหมาะสมโครงการที่เลือกปฏิบัติ	1 1 2 1 1 1

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ลักษณะของปัญหา	ความถี่	วิธีแก้ไขที่ใช้	ความถี่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
10. ส่วนมากนำเสนอในรูปแบบการปฏิบัติงานขาย และเสนอเป็นแฟ้มเอกสารสรุปการดำเนินงานและผลสรุปรายได้-ค่าใช้จ่าย ตามแบบรุ่นก่อน ๆ ไม่ค่อยมาปรึกษาครูก่อนทำ มักคิดเอง ทำแล้วค่อยให้ครูดู	1		1	1. การทำโครงการอาชีพควรให้นักเรียนออกไปปฏิบัติงานกับเจ้าของกิจการ โดยตรงสักระยะเวลาหนึ่ง แล้วนำผลการปฏิบัติมาทำรายงานให้เพื่อนและครูทราบ	1
11. นักเรียนได้ปฏิบัติงานมีชิ้นงานเสร็จแล้ว มีการนำเสนอเพียงปากเปล่า และแจกเอกสารซึ่งนักเรียนได้ปฏิบัติอยู่แล้ว	2			1. ควรให้ครูและนักเรียนพบกันเพื่อตกลงรูปแบบก่อนการนำเสนอโครงการ	1
12. ช่วงระหว่างดำเนินการโครงการ และก่อนการนำเสนอ นักเรียนไม่ค่อยมาปรึกษาเพื่อตรวจแก้ไข นักเรียนจะมาขอคำปรึกษาแล้วนำเสนอโครงการเมื่อแสดงโครงการเรียบร้อยแล้ว	1			1. ควรเลือกเฉพาะโครงการที่ดีจากการนำเสนอครั้งย่อยให้นำเสนอวันจัดนิทรรศการเพื่อให้เห็นตัวอย่างก็พอ 2. ควรจัดกลุ่มโครงการประเภทเดียวกัน หรือ คล้ายกันไว้ด้วยกัน	1 1
13. นักเรียนบางรุ่นนำเสนอได้ดี แต่บางรุ่นนำเสนอได้ไม่ดีเท่าที่ควร เพราะขาดความร่วมมือ	1	1. แนะนำนักเรียนแต่ละรุ่น แต่นักเรียนยังไม่ดีเท่าที่ควร	1		

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ลักษณะของปัญหา	ความถี่	วิธีแก้ไขที่ใช้	ความถี่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
14. ครูหลายท่านไม่มีความตั้งใจในการเป็นที่ปรึกษาโครงการขอเพียงทำให้พ้น ๆ ไป	3	1.ทางโรงเรียนควรมีวิธีควบคุมการดำเนินงานให้กระชับกว่านี้ ไม่ควรปล่อยละเลย	1	1.ทำอย่างไรจึงจะสามารถปลูกจิตสำนึกให้ครูมีความตั้งใจและมีความรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองรับผิดชอบ	1
6. ด้านอื่น ๆ					
1. วิชาโครงการอาชีพไม่นับเป็นหน่วยการเรียนรู้	2	1. ถ้าแก้ไขได้ควรนับเป็นหน่วยการเรียนรู้ทั้งนี้เพื่อทำให้ระดับผลการเรียนเฉลี่ยของนักเรียนสูงขึ้น	1	1. ควรนับเป็นหน่วยการเรียนรู้เพื่อเพิ่มผลการเรียนให้สูงขึ้นการสอบเข้ามหาวิทยาลัย 2. ควรมีผลการเรียนเป็น 0 – 4	1 1
2. นักเรียนขาดความกระตือรือร้น ขาดทักษะและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตามแผน และไม่คอยให้ความร่วมมือในการเตรียมความพร้อม	3	1. ติดตามสอบถามความก้าวหน้า ให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำโครงการให้และมีการเตรียมพร้อมให้มากกว่านี้	3		
3. บางโรงเรียนฝ่ายแนะแนวเป็นผู้ดำเนินการ เห็นได้ว่านักเรียนเรียนได้รับความรู้จากอาจารย์แนะแนวน้อยมาก แนะนำจัดทำเอกสารให้น้อยมาก	1			1. ควรจัดทำเอกสารแบบฟอร์มให้นักเรียนเพื่อเป็นการควบคุมการทำงาน	1

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ลักษณะของปัญหา	ความถี่	วิธีแก้ไขที่ใช้	ความถี่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
4. ฝ่ายที่มีหน้าที่รับผิดชอบ ในดำเนินการร่วมกับฝ่าย วิชาการ ไม่ค่อยมีการกำหนด ขั้นตอนในการทำงานอย่าง ชัดเจนขาดการแจ้งให้นักเรียน และครูที่ปรึกษาโครงการมี ความเข้าใจตรงกัน	1				
5. จากการสอบถามหลาย โรงเรียนให้กลุ่มสาระการ งานอาชีพเป็นดำเนินการ	4	2. ฝ่ายวิชาการและครู ทุกคนศึกษาให้เข้าใจ หลักสูตรที่ไม่จำเป็น ต้องเป็นต้องให้กลุ่ม สาระการงานอาชีพทำ หลายโรงเรียนให้ทุก กลุ่มสาระทำโดยไม่ เจาะจงว่าต้องเป็นกลุ่ม สาระการงานอาชีพ	4	1. วิชาการต้องเน้นหลักสูตร ที่มีมาตั้งแต่ปี 2542 และทำ ความเข้าใจกับครู ทุกกลุ่มสาระ เพื่อกำหนดรูปแบบที่จะปฏิบัติ ร่วมกัน หรือเชิญวิทยากรที่ เกี่ยวข้องกับหลักสูตรนี้มา บรรยายให้ครูฟัง	1
6. ผู้ปฏิบัติพบว่าโครงการ อาชีพไม่ได้เหมาะกับทุกโรง เรียนเสมอไป เพราะ ไปซื้อ ๆ มาขาย ๆ ก็ไป กันเอง ยังไม่ แน่ว่าจะได้ผลอะไรเท่าที่ควร	1			1. จากการดูงาน สอบถาม และ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นพบว่า การจัดทำโครงการของ โรงเรียนต่างจังหวัดมีความ เหมาะสมในความหลากหลาย และความพร้อมดีกว่า	3
				2. โรงเรียนในเขตกรุงเทพฯ ควรจะเป็นโครงการขอเสนอของบ ในการจัดทำโครงการและ วิเคราะห์โอกาสที่มาของเงินทุน และการใช้เงินทุนมากกว่า	1

จากตารางที่ 16 แบบสอบถาม 59 ฉบับ มีผู้เสนอแนะปัญหา วิธีแก้ไข และข้อเสนอแนะอื่น ๆ มา 34 คน และใน 34 คนนี้ บางคนก็เสนอแนะเพียงปัญหาเฉพาะบางด้าน บางคนก็เสนอแนะเพียงวิธีแก้ไขเฉพาะบางด้าน และบางคนก็เสนอแนะที่สอดคล้องกับปัญหาและวิธีแก้ไข บางคนก็เสนอแนะทั่วไปเท่านั้น ผู้วิจัยจึงได้รวมจำนวนสถิติความถี่ของของครูผู้สอนตามที่แสดงไว้

1. ด้านเวลาในการจัดการเรียนการสอน

ปัญหาที่พบ ไม่มีการจัดเวลาลงในตารางเรียนให้เป็นคาบเรียนที่แน่นอนทั้งระดับเวลาว่างของครูและนักเรียนว่างไม่ตรงกันทำให้มีเวลาน้อยในการดำเนินการจัดกิจกรรมจึงทำให้ปฏิบัติจริงได้เพียง 1-2 ครั้ง จากเวลาที่มีจำกัดเพียง 2 เดือน และโครงการที่ทำนักเรียนทำได้บางโครงการเท่านั้น ซึ่งเป็นผลมาจากการเลือกโครงการซ้ำ ทั้งเวลาปฏิบัติงานขายที่จัดให้ไม่ตรงกับชั่วโมงที่นักเรียนพัก สำหรับเวลาที่จัดให้นำเสนอผลงานของโครงการที่ปฏิบัติน้อยไปไม่ได้ตลอดวัน ทั้งงานที่นำเสนอขาดความพร้อมเนื่องจากมีเวลาในการเตรียมตัวน้อย และจากการที่โรงเรียนจัดเวลาให้ลงเรียนในภาคเรียนที่ 2 ถ้านักเรียนเรียนไม่ผ่านต้องปฏิบัติแก้ตัวในชั้น ม. 6

วิธีแก้ไข ครูที่ปรึกษาหาเวลาโดยการนัดหมายนอกเวลา ให้คำปรึกษาเพื่อปฏิบัติกิจกรรม โดยเฉพาะโครงการขายของ แต่ถ้ามีการเตรียมพร้อมโดยให้นักเรียนเลือกโครงการและมีการบรรยายให้นักเรียนเตรียมตัวตอนเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เทอม 2 พอเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เทอม 1 ก็ลงมือปฏิบัติโดยกำหนดเวลาในการส่งโครงการพร้อมกำกับติดตามได้ภายในปีการศึกษาที่เรียนโครงการอาชีพ

ข้อเสนอแนะ ควรให้มีการเรียนกิจกรรม โครงการอาชีพตั้งแต่ต้นปีการศึกษา ควรมีการจัดตารางการเรียนการสอน การกำหนดกิจกรรมที่นักเรียนต้องปฏิบัติ มีการลงเวลาในการปฏิบัติงานเพื่อมีตารางการทำงานที่เป็นหลักฐาน จัดเวลาให้ตรงกับที่นักเรียนพัก กำหนดวันนำเสนอให้ชัดเจนตรงกันทั้งระดับ อาจเป็นคาบประชุมระดับ หรือคาบค้นคว้า หรือคาบนิเทศ ภายในที่พบกันอย่างน้อย 1 คาบเรียนต่อสัปดาห์ การจัดสอนควรจัด 1 ปีการศึกษาเพื่อให้นักเรียนได้ใช้เวลาในตารางเรียนได้เต็มที่ แต่ต้องมีการดูแลติดตามเข้มงวดกับการส่งงานทุกขั้นตอน ส่วนการนำเสนอควรให้นักเรียนปฏิบัติหลาย ๆ ครั้งอย่างต่อเนื่องและมีการจัดงานนิทรรศการให้สรุปผลอย่างน้อย 1 วัน

2. ด้านจำนวนกลุ่มนักเรียนที่ต้องให้คำปรึกษาและดูแล ติดตาม

ปัญหาที่พบ จำนวนกลุ่มที่ต้องรับผิดชอบมีปริมาณมาก การแบ่งกลุ่มมีจำนวนไม่เท่ากัน มีทั้งกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ ทำให้การติดตามดูแลของครูไม่ทั่วถึง กลุ่มที่จัดมีขนาดใหญ่ทำให้นักเรียนบางคนเลี่ยงไม่ทำงาน ไม่ให้ความร่วมมือ ส่วนกลุ่มที่มีขนาดเล็กบางกลุ่มทำงานไม่ทัน และโครงการที่เลือกทำมีนักเรียนบางคนที่ไม่มีความรู้พื้นฐานไม่สามารถร่วมทำงานในกลุ่มได้ทำให้

เสียเวลา และยังพบว่าโรงเรียนไม่มีการจัดแบ่งประเภทของโครงการ ทำให้ครูที่ปรึกษา 1 ท่านต้องสอนโครงการหลายโครงการที่มีลักษณะแตกต่างกันซึ่งโครงการบางประเภทครูที่ปรึกษายังไม่มีความรู้เพียงพอ

วิธีแก้ไข แบ่งจำนวนกลุ่มให้ครูรับผิดชอบเพียง 1-2 กลุ่ม กลุ่มที่แบ่งควรมีขนาดที่เหมาะสมกับโครงการที่เลือก ถ้ามีจำนวนกลุ่มมากให้แบ่งเฉลี่ยให้ครูผู้สอนที่มีภาระเรียนน้อยสอนเพิ่ม หรือแบ่งเฉลี่ยให้ครูผู้สอนแต่ละท่าน โดยครูผู้สอนควรมีส่วนช่วยกันพิจารณาจำนวนนักเรียนต่อกลุ่มให้เหมาะสมตามประเภทของโครงการที่เลือก สำหรับกลุ่มที่มีนักเรียนที่ไม่ให้ความร่วมมือครูผู้สอนควรเรียกซักถามและอธิบายให้ตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนโครงการและความรับผิดชอบ ทั้งนี้ครูที่ปรึกษา 1 ท่านควรให้คำปรึกษากลุ่มที่มีลักษณะโครงการคล้าย ๆ กันจะได้เป็นแนวเดียวกันเมื่อวัดและประเมินผล

ข้อเสนอแนะ ขอให้ศึกษาจากแนวปฏิบัติที่แนบกับคำสั่งกระทรวง เกี่ยวกับการแบ่งกลุ่มควรจัดกลุ่มละ 3 - 5 คน โดยมีนักเรียนเป็นผู้เลือกครูที่ปรึกษากลุ่ม ครู 1 คนดูแลนักเรียนคนละ 1 กลุ่มแต่บางโรงเรียนให้ครูที่ปรึกษานักเรียนดูแลคนละ 2-3 กลุ่ม ขอให้ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการติดตามดูแลการเรียนวิชาโครงการอาชีพ หาข้อมูลว่าถ้าครูต้องดูแลนักเรียนมากกว่า 1 กลุ่ม จะทำให้ประสิทธิภาพของการทำงานลดลงหรือไม่ ด้านการเรียนควรมีการติดตามและให้นักเรียนร่วมประเมินกับครูเป็นระยะ ๆ ตลอดภาค

3. ด้านสถานที่ในการดำเนินการ

ปัญหาที่พบ สถานที่ค่อนข้างแคบไม่พอกับจำนวนนักเรียนที่จะปฏิบัติงาน เป็นปัญหาที่แสดงความคิดเห็นถึง 13 คน และยักรวมถึงไม่มีสถานที่เฉพาะของวิชา ไม่มีห้องปฏิบัติการกลางในการประชุมปรึกษางานโครงการ สถานที่ในการดำเนินการนำเสนอผลงานควรจัดทั้งโรงเรียน เพราะที่เป็นทำอยู่สถานที่ไม่สะดวกและไม่สอดคล้องกับเวลาที่ให้จัด

วิธีแก้ไข อนุญาตให้นักเรียนจัดนอกสถานที่หรือจัดทำที่บ้าน แบ่งกลุ่มย่อยให้เวียนปฏิบัติ นักเรียนมาขายแก่นักเรียนที่มาเรียนพิเศษในวันเสาร์ แต่มีปัญหาคือครูไม่สามารถตามไปดูแลได้ทั่วถึง กำหนดพื้นที่และขยายพื้นที่ที่แน่นอนในการจัดจำหน่ายให้กลุ่มงาน รวมทั้งครูแต่ละท่านทำการกำหนดสถานที่ที่ปรึกษาวิชาโครงการ โดยจัดห้องเรียนให้นักเรียนมีโอกาสได้พบครูที่ปรึกษากลุ่มโดยเฉพาะเพื่อให้คำแนะนำ ส่วนการวางแผนปฏิบัติกิจกรรมนักเรียนเลือกสถานที่ตามความเหมาะสมและปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ บางครั้งให้พบกับครูที่ปรึกษาเวลาเลิกเรียน ด้านการนำเสนอสรุปจัดบรรยายภาคให้เป็นงานวันแสดงผลงานโครงการอาชีพโดยการจัดงานนิทรรศการให้พร้อมเพียง

ข้อเสนอแนะ ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญ และมีส่วนช่วยในการแก้ไขด้านการจัดหาสถานที่ให้พอเพียง ควรจัดแบ่งกลุ่มให้แต่ละกลุ่มรับผิดชอบขายเฉพาะวัน ถ้าเป็นโครงการอาหารควรระบุสถานที่โดยกำหนดไว้ในตาราง ควรจัดเป็นชั้นให้นักเรียนวันละ 2 ชั้น ผลัดกันปฏิบัติตามตารางและเวลาที่จัดตลอดปีการศึกษาและให้นักเรียนรับคำสั่งจากครูและเพื่อนเพื่อจัดส่งตามที่ส่งนอกเวลาเรียน ควรจัดบรรยากาศให้เป็นงานวันแสดงผลงานโครงการอาชีพ ถ้ามีการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรควรมีการปรับปรุงแก้ไขในเรื่องเวลาและสถานที่ที่เหมาะสม

4. ด้านข้อจำกัดของลักษณะโครงการอาชีพที่นักเรียนเลือกปฏิบัติ

ปัญหาที่พบ การจัดทำโครงการมีเฉพาะโครงการขายอาหารเป็นจำนวนมาก นักเรียนเลือกทำโครงการง่าย ๆ ที่ถนัด ไม่มีการทำโครงการด้านการผลิต เป็นลักษณะการซื้อมา (สินค้าสำเร็จรูป) ขายไป โครงการที่ทำมีซ้ำซ้อนกันมาก โครงการอาหารที่จัดทำซ้ำกับแม่ค้าประจำในโรงเรียนถ้าขายเวลาพักทานข้าวไม่สามารถขายได้ โครงการไม่หลากหลาย นักเรียนไม่มีความรู้ในงานอาชีพเพียงพอ ส่วนมากเป็นการขายสินค้ายังไม่มีการบริการ และโครงการส่วนมากต้องไม่ใช้เงินในการลงทุนมาก

วิธีแก้ไข บางโรงเรียนให้นักเรียนแจ้ง โครงการที่ทำและมีการจัดประชุมตกลงแบ่งประเภทของโครงการซ้ำกันได้ไม่เกิน 2 กลุ่ม จะได้ปฏิบัติไม่ซ้ำซ้อนกันมากกลุ่ม พยายามจัดทำโครงการอาชีพที่หลากหลายโดยขอความร่วมมือจากผู้ปกครองชุมชน ชี้นำนักเรียนเห็นช่องทางด้านการผลิตที่จัดทำได้ซึ่งนักเรียนจัดทำได้ในลักษณะของบริการรับทำของ เช่น ร้อยสร้อยข้อมือที่มีอุปกรณ์ประกอบจำหน่ายอยู่แล้ว จะไม่เน้นการจัดทำทั้งหมด ครูให้นักเรียนเลือกอาชีพที่พอมีความรู้ในงานอาชีพ โดยเป็นอาชีพที่ต้องการทำและพอมีความรู้ในอาชีพนั้น หรือให้สอบถามหรือฝึกปฏิบัติจากผู้รู้ หรือเป็นการจัดซื้อสินค้าสำเร็จรูปมาจำหน่าย และครูจัดหาตัวอย่างโครงการที่หลากหลายให้กับนักเรียน เพื่อศึกษาโครงการที่ตนเองสนใจให้ละเอียดและสามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเอง โดยใช้เงินทุนไม่มาก ครูชี้แนะให้คำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน และประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับต่อไปในอนาคตอย่าทำง่าย ๆ ให้งานเสร็จเท่านั้น ส่วนด้านอุปกรณ์ฝ่ายบริหารควรให้การสนับสนุนในการจัดซื้อจัดหา และการจัดจำหน่ายนั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องช่วยดำเนินการขอความร่วมมือร้านค้าเพื่อคขายอาหารประจำเฉพาะครั้งที่จัดทำงานโครงการอาชีพ

ข้อเสนอแนะ จากประเภทโครงการเดียวกันที่นักเรียนเลือกทำ โครงการที่จะให้นักเรียนเลือกจัดทำควรเป็นลักษณะงาน 1 ผลิตภัณฑ์ 1 ตำบล โดยโรงเรียนควรให้ความสนใจ ติดตาม สอบถามและประชุมเพื่อแสดงความคิดเห็นร่วมกันเกี่ยวกับประเภทของโครงการที่ให้นักเรียนทำ ถ้าคิดว่าวิชาโครงการอาชีพยังมีความสำคัญที่ต้องจัดเป็นหลักสูตรต่อ โครงการทั้งหมดควรมีความหลากหลายเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนปฏิบัติตามความสนใจ แต่โครงการอาชีพบางประเภท

มีความเหมาะสมกับบางโรงเรียนที่สามารถจัดทำได้นั้น การจัดประเภทโครงการที่ชัดเจน เพื่อให้นักเรียนที่มีปัญหาสามารถขอคำปรึกษาได้ถูกต้อง ก่อนการจัดทำโครงการควรจะมีการประชุมชี้แจงให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการปฏิบัติงาน ถ้านักเรียนสามารถแสดงศักยภาพของตนเองโดยการคิดทำ ประดิษฐ์ฝีมือ จะได้โครงการอาชีพที่ดี และถ้าโครงการใดต้องใช้เงินทุนมาก โรงเรียนควรให้การสนับสนุนถ้าเห็นแนวโน้มความเป็นไปได้

5. ลักษณะวิธีการนำเสนอโครงการ

ปัญหาที่พบ นักเรียนขาดความพร้อมในการนำเสนอเนื่องจากโรงเรียนไม่เห็นความสำคัญและไม่มีการวางแผนในการนำเสนอไว้ล่วงหน้า พอใกล้สอบเวลาไม่มีแล้วจึงแจ้งให้นักเรียนเตรียมการก่อนนำเสนอล่วงหน้าเพียงไม่กี่วัน และให้เวลาการนำเสนอเพียงไม่กี่ชั่วโมง ทั้งการนำเสนอจัดอยู่ในคอนบายนี่ไม่ใช่เวลารับประทานอาหารทำให้กิจกรรมการขายที่จัดทำมีรายได้ไม่ดีเท่าที่ควร การนำเสนอผลงานส่วนมากทำทั้งระดับชั้นทำให้กลุ่มนำเสนอมีมากเกินไปสถานที่ไม่เพียงพอ และกิจกรรมการนำเสนอที่ทำมีลักษณะคล้ายกันขายเหมือน ๆ กัน หลายโครงการไม่มีการปฏิบัติที่แท้จริง ๆ ให้ผู้ชมเห็น ยังทำไม่เต็มรูปแบบ ทั้งอุปกรณ์ที่ต้องใช้ร่วมในการนำเสนอที่โรงเรียนจัดให้มีไม่เพียงพอ การนำเสนอส่วนมากไม่ได้มีการจัดพร้อมนิทรรศการ และด้านเอกสารที่นำเสนอเป็นแฟ้มสะสม แฟ้มเอกสารสรุปการดำเนินงานที่เคยปฏิบัติกันมาตั้งแต่รุ่นก่อน ๆ การนำเสนอด้วยปากเปล่าและแจกเอกสารที่นักเรียนปฏิบัติอยู่ซึ่งรายละเอียดที่ได้ยังไม่ชัดเจนและไม่หลากหลาย รวมทั้งครูหลายท่านยังไม่มีความตั้งใจในการเป็นที่ปรึกษาโครงการเพียงทำให้ผ่านไป

วิธีแก้ไข แก้ไขไม่ได้ขึ้นอยู่กับฝ่ายบริหารเป็นผู้กำหนดวัน-เวลา และสั่งการในการนำเสนอ ถ้าแก้ไขด้านเวลาควรเพิ่มเวลาและเวลาจัดให้ตรงหรือคาบเกี่ยวกับพักทานข้าวซึ่งผู้บริโภคมีความต้องการสินค้าจะขายได้ และให้เวลากับนักเรียนได้ปฏิบัติจริงอย่างเต็มรูปแบบ แต่มีผลมาจากทางโรงเรียนขาดความพร้อมด้านอุปกรณ์ครูจึงต้องแนะนำให้นักเรียนทำมาจากบ้านบางส่วน และด้านเอกสารให้นักเรียนเสนองานจากแนวความคิดของนักเรียนโดยครูช่วยแนะนำนักเรียนทุกระดับเรียนโครงการ และมีตัวอย่างโครงการให้นักเรียนศึกษาก่อนดำเนินงาน แต่โรงเรียนควรมีการควบคุมการดำเนินงานให้เป็นระบบให้มากกว่านี้

ข้อเสนอแนะ ฝ่ายบริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายควรให้ความสำคัญและดำเนินการวางแผนกำหนด เวลาในการเตรียมนำเสนอให้นักเรียนรู้ตั้งแต่ต้นปี โดยจัดนิทรรศการควบคู่ไปกับการแสดงผลงานก่อนสิ้นภาคเรียน เป็นเวลา 1-2 วัน โดยกำหนดสถานที่ให้เพียงพอที่นักเรียนสามารถแสดงวิธีการดำเนินการปฏิบัติให้ผู้ชมเห็น โดยนักเรียนต้องพบครูเพื่อตกลงรูปแบบก่อนการนำเสนอโครงการ และในการทำงานควรมีแบบฟอร์มเป็นตารางการลงเวลาในการปฏิบัติงาน

ที่เป็นหลักฐานทุกครั้ง ส่วนอุปกรณ์ที่ต้องใช้ร่วมในการนำเสนอเมื่อหลักสูตรกำหนดให้เรียนทางโรงเรียนควรมีการจัดงบจัดหาจัดซื้อให้

ด้านเอกสาร เช่น แฟ้มสะสมงาน แฟ้มสรุปการดำเนินงานและผลสรุปรายได้และค่าใช้จ่าย การใช้สรุปปากเปล่าคู่กับการแจกเอกสารที่ปฏิบัติที่ใช้อยู่ควรจัดทำให้หลากหลายเพิ่มขึ้น เช่น การจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ แผ่นพับ เอกสารเผยแพร่ จัดนิทรรศการการประเมินสภาพจริงให้เห็นชัด และถ้าเป็นไปได้ให้ออกไปปฏิบัติกับเจ้าของกิจการโดยตรงเพื่อนำผลการปฏิบัติมารายงานเพื่อนและครู

ในการนำเสนอโครงการควรเลือกเฉพาะโครงการที่ดีจากการนำเสนอครั้งย่อยจากกลุ่มโครงการแต่ละประเภทมานำเสนอในวันจัดนิทรรศการเพื่อให้เห็นตัวอย่างการปฏิบัติ และทำอย่างไรจึงจะสามารถปลูกจิตสำนึกให้ครูตระหนักในความรับผิดชอบ

6. ด้านอื่น ๆ

ปัญหาที่พบ นอกจากวิชาโครงการอาชีพไม่นับเป็นหน่วยการเรียนรู้แล้ว นักเรียนยังขาดความกระตือรือร้น ขาดทักษะและประสบการณ์ในการเตรียมการปฏิบัติงานตามแผน และบางโรงเรียนฝ่ายแนะแนวเป็นผู้ดำเนินการ เห็นได้ว่านักเรียนได้รับความรู้จากอาจารย์แนะแนวน้อยมาก แนะนำจัดทำเอกสารให้น้อยมาก ด้านฝ่ายที่มีหน้าที่รับผิดชอบในดำเนินการร่วมกับฝ่ายวิชาการไม่ค่อยมีการกำหนดขั้นตอนในการทำงานอย่างชัดเจน และขาดการแจ้งให้นักเรียนและครูที่ปรึกษาโครงการมีความเข้าใจตรงกัน จากการสอบถามหลายโรงเรียนฝ่ายวิชาการจะมอบให้กลุ่มสาระการเรียนรู้อาชีพเป็นผู้ดำเนินการ และจากมุมมองของผู้สอนวิชาโครงการอาชีพพบว่าโครงการประเภทเดียวกันอาจไม่ได้เหมาะกับทุกโรงเรียนเสมอไป

วิธีแก้ไข ถ้าแก้ไขได้ควรนับเป็นหน่วยการเรียนรู้ทั้งนี้เพื่อให้ระดับผลการเรียนเฉลี่ยของนักเรียนสูงขึ้น และการทำโครงการต้องติดตามสอบถามความก้าวหน้า ให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำโครงการและให้นักเรียนมีการเตรียมพร้อมให้มากกว่านี้ ฝ่ายวิชาการและครูทั้งโรงเรียนควรศึกษาหลักสูตรให้เข้าใจว่าการเรียนวิชาโครงการอาชีพไม่จำเป็นต้องเป็นของกลุ่มสาระการเรียนรู้อาชีพ หลายโรงเรียนปฏิบัติตามหลักสูตรโดยไม่เจาะจงว่าต้องเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้อาชีพ

ข้อเสนอแนะ ควรนับเป็นหน่วยการเรียนรู้เพื่อเพิ่มผลการเรียนให้สูงขึ้น สามารถนำไปใช้ในการสอบเข้ามหาวิทยาลัย และควรมีผลการเรียนเป็น 0-4 จากการดูงาน สอบถาม และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นพบว่าการจัดทำโครงการของโรงเรียนต่างจังหวัดมีความเหมาะสมในความหลากหลายและความพร้อมดีกว่า ส่วนโรงเรียนในเขตกรุงเทพฯ ควรให้เรียนลักษณะการเขียนขอโครงการเสนอขออนุมัติในการจัดทำโครงการ และวิเคราะห์โอกาสที่มาของเงินทุน และการใช้เงินทุนจะมีความเหมาะสมมากกว่า

ตอนที่ 4 คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาโครงงานอาชีพ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการลงทะเบียนเรียน 3 แบบ (ตารางที่ 17)

ตารางที่ 17 คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาโครงงานอาชีพ จากการลงทะเบียน 3 แบบ

การจัดการเรียนการสอน	ความพึงพอใจ							
	ด้านเก่ง		ด้านดี		ด้านมีสุข		รวม	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
วิชาบังคับเลือก วิชาพื้นฐานอาชีพ	3.94	0.69	3.92	0.75	4.02	0.75	3.96	0.73
วิชาเลือกเสรี วิชาอาชีพ	3.81	0.78	3.78	0.82	3.80	0.93	3.80	0.84
กิจกรรมอิสระ	3.96	0.83	3.94	0.80	4.00	0.83	3.97	0.83
N = 348	140		61		147			

จากตารางที่ 17 พบว่า ความพึงพอใจโดยรวมแบบบังคับเลือก แบบเลือกเสรี และแบบกิจกรรมอิสระอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาโดยละเอียดแต่ละด้าน พบว่า ด้านเก่ง ด้านดี ด้านมีสุข อยู่ในระดับมากทุกแบบ

โดยสรุปพบว่านักเรียนต้องการการจัดการเรียนการสอนแบบกิจกรรมอิสระ

ตารางที่ 18 คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจด้านการจัดการเรียนการสอน
จากการลงทะเบียนเป็นวิชาบังคับเลือก วิชาพื้นฐานอาชีพ ด้านเก่ง ดี มีสุข

รูปแบบการจัดการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น/ ระดับการปฏิบัติ		การแปล ความ
	$\bar{X}$	SD	นักเรียน
ด้านเก่ง			
1. การเรียนวิชาโครงการอาชีพทำให้นักเรียนรู้จักอาชีพอย่าง หลากหลาย	4.03	0.63	มาก
2. การเรียนวิชาโครงการอาชีพทำให้นักเรียนสามารถนำความรู้ ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.06	0.59	มาก
3. การเรียนวิชาโครงการอาชีพทำให้นักเรียนมองเห็นแนวทาง ในการประกอบอาชีพ	3.79	0.75	มาก
4. การเรียนวิชาโครงการอาชีพทำให้นักเรียนได้ฝึกคิด มีทักษะ การจัดการและการแก้ปัญหา วิเคราะห์ สรุปผลประสบการณ์การ ดำเนินงานอาชีพได้	3.92	0.72	มาก
5. การเรียนวิชาโครงการอาชีพทำให้นักเรียนสามารถเล่าประสบ การณ์ ประโยชน์ คุณค่าของการปฏิบัติงานอาชีพที่ตนได้รับ	3.84	0.74	มาก
6. การเรียนวิชาโครงการอาชีพทำให้นักเรียนรู้จักการเตรียม ความพร้อมก่อนลงมือทำงาน ตรวจสอบความถูกต้องของการ ทำงาน และตรวจสอบความเรียบร้อยของผลงาน	3.98	0.72	มาก
รวม	3.94	0.69	มาก
ด้านดี			
7. การเรียนวิชาโครงการอาชีพทำให้นักเรียนเกิดความอดทน ทำหน้าที่ของตนอย่างสม่ำเสมอจนงานเสร็จ	3.91	0.74	มาก
8. การเรียนวิชาโครงการอาชีพทำให้นักเรียนกระตือรือร้น ในการทำงาน	3.77	0.73	มาก
9. การเรียนวิชาโครงการอาชีพเป็นวิชาที่ปลูกฝังคุณธรรมที่ เกี่ยวข้องกับความจริงสุจริต ความประหยัด ความรับผิดชอบ ต่องานอาชีพ และคุณธรรมในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น	3.85	0.80	มาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

รูปแบบการจัดการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น/ ระดับการปฏิบัติ		การแปล ความ
	$\bar{X}$	SD	นักเรียน
10. การเรียนวิชาโครงการอาชีพเป็นวิชาที่ปลูกฝังคุณลักษณะของ การเป็นผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จในอาชีพ ซึ่งได้แก่มี ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ อดทน ขยัน มีวินัย มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	4.04	0.74	มาก
11. การเรียนวิชาโครงการอาชีพ ทำให้นักเรียนได้ใช้เวลาว่างให้ เกิดประโยชน์ ทั้งต่อตนเองและส่วนรวม	4.00	0.72	มาก
รวม	3.92	0.75	มาก
ด้านมีความสุข			
12. การเรียนวิชาโครงการอาชีพ ทำให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อ การประกอบอาชีพอิสระ หรือธุรกิจขนาดเล็กด้วยตนเอง	4.01	0.74	มาก
13. การเรียนวิชาโครงการอาชีพ ทำให้นักเรียนได้พัฒนาตนเอง ให้ทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข	4.06	0.73	มาก
14. การเรียนวิชาโครงการอาชีพ ทำให้นักเรียนมีความภูมิใจใน ตนเองและดีใจที่มีรายได้	3.99	0.80	มาก
15. นักเรียนคิดว่า นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากการเรียน การสอนวิชาโครงการอาชีพไปใช้ในการประกอบอาชีพได้	4.02	0.73	มาก
รวม	4.02	0.75	มาก

จากตารางที่ 18 เมื่อพิจารณารายข้อ จากรายด้าน ด้านเก่ง ด้านดี ด้านมีความสุข ปรากฏว่า ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการลงทะเบียนแบบเป็นวิชาบังคับเลือก วิชาพื้นฐานอาชีพ ด้านเก่ง ที่นักเรียนมีความพึงพอใจมากเป็นอันดับ 1 คือ การเรียนวิชาโครงการอาชีพทำให้นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ($\bar{X} = 4.06$) ด้านดี ที่นักเรียนมีความพึงพอใจมากเป็นอันดับ 1 คือ การเรียนวิชาโครงการอาชีพเป็นวิชาที่ปลูกฝังคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จในอาชีพ ซึ่งได้แก่ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ อดทน ขยัน มีวินัย มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ($\bar{X} = 4.04$) ด้านมีความสุข ที่นักเรียนมีความพึงพอใจมากเป็นอันดับ 1 คือ การเรียนวิชาโครงการอาชีพ ทำให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองให้ทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข ($\bar{X} = 4.06$)

เมื่อพิจารณารวมทั้ง 3 ด้าน ปรากฏว่าความพึงพอใจของนักเรียน อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 19 คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจด้านการจัดการเรียนการสอน
จากการลงทะเบียนเป็นวิชาเลือกเสรี วิชาอาชีพ ด้านเก่ง ดี มีสุข

การจัดการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น/ ระดับการปฏิบัติ		การแปล ความ
	$\bar{X}$	SD	นักเรียน
ด้านเก่ง			
1. การเรียนวิชาโครงการอาชีพทำให้นักเรียนรู้จักอาชีพอย่าง หลากหลาย	4.03	0.74	มาก
2. การเรียนวิชาโครงการอาชีพทำให้นักเรียนสามารถนำความรู้ ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	3.90	0.75	มาก
3. การเรียนวิชาโครงการอาชีพทำให้นักเรียนมองเห็นแนวทาง ในการประกอบอาชีพ	3.72	0.84	มาก
4. การเรียนวิชาโครงการอาชีพทำให้นักเรียนได้ฝึกคิด มีทักษะ การจัดการและการแก้ปัญหา วิเคราะห์ สรุปผลประสบการณ์การ ดำเนินงานอาชีพได้	3.82	0.76	มาก
5. การเรียนวิชาโครงการอาชีพทำให้นักเรียนสามารถเล่าประสบ การณ์ ประโยชน์ คุณค่าของการปฏิบัติงานอาชีพที่ตนได้รับ	3.59	0.78	มาก
6. การเรียนวิชาโครงการอาชีพทำให้นักเรียนรู้จักการเตรียม ความพร้อมก่อนลงมือทำงาน ตรวจสอบความถูกต้องของการ ทำงาน และตรวจสอบความเรียบร้อยของผลงาน	3.82	0.81	มาก
รวม	3.81	0.78	มาก
ด้านดี			
7. การเรียนวิชาโครงการอาชีพทำให้นักเรียนเกิดความอดทน ทำหน้าที่ของตนอย่างสม่ำเสมอจนงานเสร็จ	3.79	0.80	มาก
8. การเรียนวิชาโครงการอาชีพทำให้นักเรียนกระตือรือร้น ในการทำงาน	3.66	0.85	มาก
9. การเรียนวิชาโครงการอาชีพเป็นวิชาที่ปลูกฝังคุณธรรมที่ เกี่ยวข้องกับความสุข สัจจะ ความประหยัด ความรับผิดชอบ ต่องานอาชีพ และคุณธรรมในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น	3.79	0.86	มาก

ตารางที่ 19 (ต่อ)

การจัดการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น/ ระดับการปฏิบัติ		การแปล ความ
	$\bar{X}$	SD	นักเรียน
10. การเรียนวิชาโครงการอาชีพเป็นวิชาที่ปลูกฝังคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จในอาชีพ ซึ่งได้แก่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ อดทน ขยัน มีวินัย มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	3.80	0.81	มาก
11. การเรียนวิชาโครงการอาชีพ ทำให้นักเรียนได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ทั้งต่อตนเองและส่วนรวม	3.89	0.83	มาก
รวม	3.78	0.82	มาก
ด้านมีความสุข			
12. การเรียนวิชาโครงการอาชีพ ทำให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ หรือธุรกิจขนาดเล็กด้วยตนเอง	3.85	0.83	มาก
13. การเรียนวิชาโครงการอาชีพ ทำให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองให้ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข	3.74	0.98	มาก
14. การเรียนวิชาโครงการอาชีพ ทำให้นักเรียนมีความภูมิใจในตนเองและสิ่งที่มีรายได้	3.84	0.88	มาก
15. นักเรียนคิดว่า นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากการเรียนการสอนวิชาโครงการอาชีพใช้ในการประกอบอาชีพได้	3.75	1.01	มาก
รวม	3.80	0.93	มาก

จากตารางที่ 19 เมื่อพิจารณารายข้อ จากรายด้าน ด้านเก่ง ด้านดี ด้านมีความสุข ปรากฏว่า ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการลงทะเบียนแบบเป็นวิชาเลือกเสรี วิชาอาชีพ ด้านเก่ง ที่นักเรียนมีความพึงพอใจมากเป็นอันดับ 1 คือ การเรียนวิชาโครงการอาชีพทำให้นักเรียนรู้จักอาชีพอย่างหลากหลาย ($\bar{X} = 4.03$) ด้านดี ที่นักเรียนมีความพึงพอใจมากเป็นอันดับ 1 คือ การเรียนวิชาโครงการอาชีพ ทำให้นักเรียนได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ทั้งต่อตนเองและส่วนรวม ($\bar{X} = 3.89$) ด้านมีความสุข ที่นักเรียนมีความพึงพอใจมากเป็นอันดับ 1 คือ การเรียนวิชาโครงการอาชีพ ทำให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ หรือธุรกิจขนาดเล็กด้วยตนเอง ($\bar{X} = 3.85$)

เมื่อพิจารณารวมทั้ง 3 ด้าน ปรากฏว่าความพึงพอใจของนักเรียน อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 20 คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจด้านการจัดการเรียนการสอน
วิชาโครงการอาชีพจากการลงทะเบียนเป็นกิจกรรมอิสระ ด้านเก่ง ดี มีสุข

การจัดการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น/ ระดับการปฏิบัติ		การแปล ความ
	$\bar{X}$	SD	นักเรียน
ด้านเก่ง			
1. การเรียนวิชาโครงการอาชีพทำให้นักเรียนรู้จักอาชีพอย่าง หลากหลาย	3.95	0.80	มาก
2. การเรียนวิชาโครงการอาชีพทำให้นักเรียนสามารถนำความรู้ ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.00	0.84	มาก
3. การเรียนวิชาโครงการอาชีพทำให้นักเรียนมองเห็นแนวทาง ในการประกอบอาชีพ	3.77	0.97	มาก
4. การเรียนวิชาโครงการอาชีพทำให้นักเรียนได้ฝึกคิด มีทักษะ การจัดการและการแก้ปัญหา วิเคราะห์ สรุปผลประสบการณ์ การดำเนินงานอาชีพได้	4.17	0.79	มาก
5. การเรียนวิชาโครงการอาชีพทำให้นักเรียนสามารถเล่า ประสบการณ์ ประโยชน์ คุณค่าของการปฏิบัติงานอาชีพที่ ตนได้รับ	3.85	0.79	มาก
6. การเรียนวิชาโครงการอาชีพทำให้นักเรียนรู้จักการเตรียม ความพร้อมก่อนลงมือทำงาน ตรวจสอบความถูกต้องของการ ทำงาน และตรวจสอบความเรียบร้อยของผลงาน	4.03	0.78	มาก
รวม	3.96	0.83	มาก
ด้านดี			
7. การเรียนวิชาโครงการอาชีพทำให้นักเรียนเกิดความอดทนทำ หน้าที่ของตนอย่างสม่ำเสมอจนงานเสร็จ	3.91	0.73	มาก
8. การเรียนวิชาโครงการอาชีพทำให้นักเรียนกระตือรือร้นใน การทำงาน	3.75	0.78	มาก
9. การเรียนวิชาโครงการอาชีพเป็นวิชาที่ปลูกฝังคุณธรรมที่ เกี่ยวข้องกับความซื่อสัตย์สุจริต ความประหยัด ความรับผิดชอบ ต่องานอาชีพ และคุณธรรมในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น	4.03	0.85	มาก

ตารางที่ 20 (ต่อ)

การจัดการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น/ ระดับการปฏิบัติ		การแปล ความ
	$\bar{X}$	SD	นักเรียน
10. การเรียนวิชาโครงการอาชีพเป็นวิชาที่ปลูกฝังคุณลักษณะของ การเป็นผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จในอาชีพ ซึ่งได้แก่มี ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ อดทน ขยัน มีวินัย มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	4.04	0.73	มาก
11. การเรียนวิชาโครงการอาชีพ ทำให้นักเรียนได้ใช้เวลาว่างให้ เกิดประโยชน์ ทั้งต่อตนเองและส่วนรวม	3.97	0.89	มาก
รวม	3.94	0.80	มาก
ด้านมีความสุข			
12. การเรียนวิชาโครงการอาชีพ ทำให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อ การประกอบอาชีพอิสระ หรือธุรกิจขนาดเล็กด้วยตนเอง	3.93	0.85	มาก
13. การเรียนวิชาโครงการอาชีพ ทำให้นักเรียนได้พัฒนาตนเอง ให้ทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข	3.96	0.78	มาก
14. การเรียนวิชาโครงการอาชีพ ทำให้นักเรียนมีความภูมิใจใน ตนเองและดีใจที่มีรายได้	4.13	0.81	มาก
15. นักเรียนคิดว่า นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากการเรียน การสอนวิชาโครงการอาชีพใช้ในการประกอบอาชีพได้	3.99	0.89	มาก
รวม	4.00	0.83	มาก

จากตารางที่ 20 เมื่อพิจารณารายข้อ จากรายด้าน ด้านเก่ง ด้านดี ด้านมีความสุข ปรากฏว่าความพึงพอใจของนักเรียนต่อการลงทะเบียนแบบเป็นกิจกรรมอิสระ ด้านเก่ง ที่นักเรียนมีความพึงพอใจมากเป็นอันดับ 1 คือ การเรียนวิชาโครงการอาชีพทำให้นักเรียนได้ฝึกคิด มีทักษะการจัดการและการแก้ปัญหา วิเคราะห์ สรุปผลประสบการณ์การดำเนินงานอาชีพได้ ($\bar{X} = 4.17$) ด้านดี ที่นักเรียนมีความพึงพอใจมากเป็นอันดับ 1 คือ การเรียนวิชาโครงการอาชีพเป็นวิชาที่ปลูกฝังคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จในอาชีพ ซึ่งได้แก่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ อดทน ขยัน มีวินัย มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ($\bar{X} = 4.04$) ด้านมีความสุข ที่นักเรียนมีความพึงพอใจมากเป็นอันดับ 1 คือ การเรียนวิชาโครงการอาชีพ ทำให้นักเรียนมีความภูมิใจในตนเองและดีใจที่มีรายได้ ($\bar{X} = 4.13$)

เมื่อพิจารณารวมทั้ง 3 ด้าน ปรากฏว่าความพึงพอใจของนักเรียน อยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะของนักเรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาโครงงานอาชีพ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เสนอเป็นความเรียง

ตารางที่ 21 จำนวนที่เสนอแนะนักเรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาโครงงานอาชีพ การลงทะเบียนแบบวิชาบังคับเลือก วิชาพื้นฐานอาชีพ

การจัดการเรียนการสอน	ความ ถี่
1. ด้านประเภทของโครงงานมีให้เลือกไม่หลากหลาย ควรวางแผนให้มีโครงงานประเภทใหม่ ๆ ที่ใช้ในชีวิตประจำวันที่ยังไม่เคยทำ และนำมาเป็นอาชีพได้	9
2. วิชาโครงงานอาชีพเป็นวิชาที่ทำให้คนมีอนาคต ในการที่จะทำให้เกิดคุณภาพในอนาคต ได้นั้น จะต้องมียุทธศาสตร์ที่การจัดตั้งร้านค้าที่นักเรียนทำผลิตภัณฑ์ที่เน้นการปฏิบัติจริงจากโครงงาน ให้งานมาทำเพื่อสร้างประสบการณ์ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และมีการโฆษณาชวนเชื่อของผลิตภัณฑ์จากโครงงาน	6
3. ให้เวลาในการทำงานมากขึ้น ควรให้นักเรียนจัดทำโครงงานอาชีพตลอดปี หรือเริ่มตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-5 เพราะถ้าเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต้องเตรียมตัวเข้าเรียนต่อระดับอุดมศึกษา	6
4. ขาดเครื่องมือที่ทันสมัย อุปกรณ์ไม่ครบครัน นักเรียนไม่ได้รับความสะดวกในการใช้อุปกรณ์	5
5. ครูผู้สอนต้องมีความรู้ ความชำนาญในโครงงานที่เปิดสอน มีการเอาใจใส่และมีส่วนร่วมในการทำโครงงานนักเรียน	4
6. ควรให้นักเรียนทุกห้องได้เลือกเรียนโครงงานอาชีพได้อิสระเสรี มีการคิดและตัดสินใจอย่างอิสระ ไม่เข้มงวดมากเกินไป	4
7. ควรมีการจัดนิทรรศการ เพื่อแสดงผลงานนักเรียนที่มีการขายทุกปี เพื่อรองรับวิชาโครงงานพื้นฐานอาชีพ	4
8. ควรจะจัดโครงงานอาชีพให้มีในหลักสูตรตลอดไป และพัฒนาให้ดีขึ้น	3
9. โรงเรียนควรมีงบในการจัดสรรทุนให้เป็นรางวัลสำหรับโครงงานที่มีขั้นตอนการทำงานดีและประสบความสำเร็จ	1
10. ทำให้รู้จักการจัดทำงบรายรับ-รายจ่ายในการลงทุน	1

จากตารางที่ 21 จากแบบสอบถาม 116 ฉบับ มีนักเรียนเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาโครงงานอาชีพ 43 คน ในจำนวน 43 คน นักเรียนเสนอแนะด้านประเภทของโครงงานที่มีให้เลือกไม่หลากหลาย จำนวน 9 คน รองลงมาคือ การจัดสถานที่ในรูปของร้านค้าไว้ให้นักเรียนได้นั้นปฏิบัติจริงจะสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวันได้ จำนวน 6 คน ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมข้อเสนอแนะ โดยจัดเรียงตามความถี่ของผู้ตอบแบบสอบถามไว้ในตาราง

ตารางที่ 22 จำนวนที่เสนอแนะนักเรียนเกี่ยวกับรูปการจัดการเรียนการสอนวิชาโครงงานอาชีพ
การลงทะเบียนแบบวิชาเลือกเสรี วิชาอาชีพ

การจัดการเรียนการสอน	ความถี่
1. ด้านการจัดการเรียนการสอนวิชาโครงงานอาชีพควรมีในหลักสูตรต่อไป เพื่อที่จะให้นักเรียนรุ่นต่อ ๆ ไปได้ทราบถึงการทำงาน การประกอบอาชีพที่หลากหลาย ไม่ใช่ต้องเป็นการค้าขายสินค้าอย่างเดียว	10
2. ด้านการปฏิบัติควรจัดโดยให้นักเรียนฝึกงานเพื่อให้ได้ความรู้จากประสบการณ์จริงจากการลงมือปฏิบัติจริง โดยมีครูผู้สอน และครูพี่เลี้ยงคอยให้คำแนะนำให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด ให้ออกร้านไปตามสถานที่ต่าง ๆ หรือฝึกงานอุตสาหกรรมประเภทที่นักเรียนสนใจ ซึ่งทำให้ได้รับความรู้จริง ทำให้นักเรียนได้รับความรู้ที่ต้องการอย่างเต็มที่ และยังเป็นการฝึกงานที่สนใจเพื่อประโยชน์ในอนาคตด้วย เพื่อให้สามารถประกอบการค้าในอนาคตได้ด้วยตนเอง	7
3. การเรียนวิชาโครงงานอาชีพควรมีฝ่ายที่โรงเรียนแต่งตั้งให้รับผิดชอบ เป็นผู้จัดดำเนินการแนะนำการประกอบอาชีพต่าง ๆ และการเลือกอาชีพให้ตรงความต้องการ ไม่ว่าเรื่อง การจำหน่ายหรือการลงมือปฏิบัติในวิชานี้ เช่น มีครูที่ปรึกษาชี้แจงในการลงมือปฏิบัติ เพราะครู, อาจารย์ย่อมมีความคิดกว้างไกลกว่านักเรียน ทูน่าก็เป็นเรื่องสำคัญที่จะนำมาลงทุน และสถานที่ที่จะหาซื้อของมาจำหน่ายต้องรู้สถานที่ไปซื้อของที่มีราคาไม่แพง	5
4. ควรมีการวางแผนการประสานงานให้เป็นระบบเพื่อให้งานออกมามีประสิทธิภาพ เช่น จัดโครงการให้ทันกับตารางเวลาเรียน	2
5. ต้องการให้มีรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้อุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย และมีประโยชน์ที่ดีในด้านความรู้ในอนาคต	2

ตารางที่ 22 (ต่อ)

การจัดการเรียนการสอน	ความถี่
6. ด้านสถานที่ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในบางโรงเรียน ไม่ค่อยเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ดังนั้นควรตั้งเป็นชมุให้ปฏิบัติกิจกรรมเฉพาะ โครงการงานขายเพื่อความเป็นระเบียบ	2
7. กรณีที่มีการประกวดกันให้รางวัล ควรมีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนในการตัดสินผลงาน ให้ นำหลายโครงการที่จัดทำและผ่านการคัดเลือกแล้วมานำเสนอเพื่อสรุปคะแนนให้ชัดเจน	2
8. การสอนวิชาโครงการอาชีพนั้นควรมีสื่อการสอนเพื่อให้นักเรียนได้เห็นได้ปฏิบัติจริงเพื่อให้นักเรียน เกิดความเข้าใจมากขึ้น	1
9. ควรจัดนิทรรศการให้นักเรียนรวมตัวกันขายของเพื่อแสดงผลงาน	1
10. ควรจะกำหนดเกณฑ์การผ่านวิชาให้มากกว่านี้ เช่น ต้องมีกำไรเท่านี้ ถึงจะผ่านเกณฑ์ ไม่เช่นนั้น ผู้เรียนก็จะทำแบบเล่น ๆ ขาดทุนกำไรก็ไม่ใส่ใจ ซึ่งผิดหลักการประกอบอาชีพ	1
11. ควรจัดเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมการขายซึ่งเป็นวันนำเสนอผลงานอย่างน้อย 1 สัปดาห์ขึ้นไป	1
14. ส่งเสริมให้มากขึ้นด้านการประกอบอาชีพ เพราะในโรงเรียนมีความแตกต่างระหว่างบุคคลในแต่ละแผนการเรียน	1
15. ควรเน้นเนื้อหาแต่ที่สำคัญ โดยการย่อแบบ Mind Mapping มาให้นักเรียน	1
16. ควรมีคำถามทุก ๆ บท เพราะเป็นการทดสอบความเข้าใจ	

จากตารางที่ 22 จากแบบสอบถาม 85 ฉบับ มีนักเรียนเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาโครงการอาชีพ 36 คน ในจำนวน 36 คน นักเรียนเสนอแนะด้านการจัดการเรียนการสอนวิชาโครงการอาชีพควรมีต่อไปในหลักสูตร จำนวน 10 คน รองลงมาคือ ด้านการปฏิบัติควรจัดโดยให้นักเรียนฝึกงานเพื่อให้ได้ความรู้จากประสบการณ์จริง จากการลงมือปฏิบัติจริง จำนวน 7 คน ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมข้อเสนอแนะ โดยจัดเรียงตามตารางตามความถี่ของผู้ตอบแบบสอบถามไว้ในตาราง

ตารางที่ 23 จำนวนที่เสนอแนะนักเรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาโครงการอาชีพ
การลงทะเบียนแบบกิจกรรมอิสระ

การจัดการเรียนการสอน	ความ เป็น
1. การจัดสถานที่ให้ปฏิบัติกิจกรรมค่อนข้างคับแคบ และไม่เพียงพอ ควรมีการวางแผนหา ด้านสถานที่ปฏิบัติงานวิชา โครงการงานให้แน่นอนชัดเจน เช่นมีการตั้งจุดเฉพาะให้จำหน่าย ดีกว่าให้เดินขายตามอาคาร และควรมีการจัดให้นักเรียนไปดูงานนอกสถานที่ที่นักเรียน สนใจเพื่อให้นักเรียนได้เห็นจากประสบการณ์ตรงในการทำงาน	18
2. เปิดโอกาสให้มีโครงการอาชีพที่หลากหลาย โดยนักเรียนคิดอาชีพเอง หรือครูที่ปรึกษา ให้คำแนะนำ หรือเชิญวิทยากรในแต่ละสาขาอาชีพมาบรรยาย ชี้แนะ จะทำให้นักเรียนได้ ทำโครงการที่หลากหลายมีประสิทธิภาพ และสร้างสรรค์	15
3. ให้โอกาสผู้ที่ได้เรียนทุกคนได้ปฏิบัติจริง ซึ่งจะช่วยให้รู้ถึงคุณค่าของการการทำงานและ การได้มาซึ่งรายได้ที่เป็นตัวเงิน ซึ่งมีผลต่อระบบเศรษฐกิจรวมที่เริ่มจากหน่วยเล็ก ๆ	11
4. ควรจัดตารางเวลาในการเรียนการสอนให้นักเรียนก่อนลงมือปฏิบัติ การปฏิบัติควรใช้ ในเวลาเรียน ใช้เวลานอกคาบเรียนให้น้อยลง ไม่ควรให้นักเรียนหาเวลาว่างเองตามที่เคย ดำเนินการมา เวลาในการนำเสนอผลงานน้อยเกินไป ให้เวลาไม่ถึง 1 วัน อย่างน้อยควรให้ ดำเนินการ 1 สัปดาห์ เพราะการเพิ่มเวลาในการปฏิบัติหรือการออกขาย เพื่อให้นักเรียนได้ รู้ถึงสิ่งต่าง ๆ ทั้งด้านเก่ง ดี มีสุข ตามที่ประเมินจะเห็นได้ชัดเจนยิ่งขึ้น คงต้องใช้เวลา 1 สัปดาห์เป็นอย่างน้อย และเพื่อประสิทธิภาพในอนาคตของนักเรียนด้วย	9
5. ครูที่ปรึกษาควรดูแลเอาใจใส่การจัดทำโครงให้น่าสนใจ มีระบบและขั้นตอนการ ส่งงาน การปฏิบัติงานที่มีเกณฑ์การตรวจเช็คที่ถูกต้อง มีเกณฑ์การประเมินผลที่ชัดเจน และมีการติดตามผลทุกระยะ เพื่อไม่ให้นักเรียนได้รู้จักทำตามกระบวนการที่ถูกต้อง	7
6. ถ้ามีการโฆษณาประชาสัมพันธ์ หรือประกาศวันและเวลาทุกครั้งที่จะขาย ให้กับคนภาย นอกโรงเรียน เพื่อเปิดขายจริง จะทำให้มีประสบการณ์จริงที่ไม่ใช่มีการขายเฉพาะคนที่รู้จัก	3
7. ควรจะจัดกลุ่มนักเรียนที่สนใจในอาชีพประเภทเดียวกัน หรือลักษณะงานที่มีส่วน เกี่ยวข้องกันมาทำงานร่วมกัน จะทำให้ได้ผลงานที่สร้างสรรค์	1
8. การทำโครงการ ควรให้นักเรียนทำในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-5 พอขึ้นชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 6 นักเรียนควร ได้มีเวลาเตรียมตัวสอบเข้าระดับอุดมศึกษา	1

ตารางที่ 23 (ต่อ)

การจัดการเรียนการสอน	ความถี่
9. รูปแบบการลงทะเบียนแบบกิจกรรมอิสระที่จัดอยู่ดีแล้ว	1
10. ควรมีการจัดงบประมาณการลงทุนแก่นักเรียนบ้าง	1
11. ควรมีอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้เกี่ยวกับการเรียนในแต่ละอาชีพให้เหมาะสมและพอเพียง	1

จากตารางที่ 23 จากแบบสอบถาม 147 ฉบับ มีนักเรียนเสนอแนะเกี่ยวกับแบบการจัดการเรียนการสอนวิชาโครงการอาชีพ 68 คน ในจำนวน 68 คน นักเรียนเสนอแนะว่า การจัดสถานที่ให้ในการปฏิบัติงานแคบและไม่เพียงพอ จำนวน 18 คน รองลงมาคือ ควรเปิดโอกาสให้มีโครงการอาชีพที่หลากหลาย โดยนักเรียนคิดอาชีพเอง หรือครูที่ปรึกษาให้คำแนะนำ หรือเชิญวิทยากรในแต่ละสาขาอาชีพมาบรรยาย ชี้แนะ จำนวน 15 คน ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมข้อเสนอแนะโดยจัดเรียงตามตารางตามความถี่ของผู้ตอบแบบสอบถามไว้ในตาราง